

ב"ה

קונטרס

מרכז שומרי סת"ם העולמי

חלק ו'

מלך זקן וכסיל יושב על כסא של ג' רגלים, חזנים, שוחטים, סופרים!!

המלך זקן וכסיל (הוא היצר הרע) יושב על כסא של ג' רגלים:

רגל א': החזנים המולוכין מהוין למהנה תפלות כלל ישראל.

רגל ב': שוחטים המאכילים נבילות וטריפות לבני ישראל.

רגל ג': סופרים הכותבין תפילין ומזוזות פסולים, ותו לא צריך לכלום.

(מרון בעל שו"ת התם סופר או"ח סימן ר"ה)

סופרי סת"ם שאינם הגונים!!

החת"ם (ח"י סימן פ"ג) כותב מכתב לאחד הרבנים בני דורו שהסופרים בזמנם אינם בקיאים בנושא ועל ידי כן מכשילים את הרבים. **וישנם מאות יהודים חרדים אשר לא הניחו מעולם תפילין כשרים מעולם, והרבנים מתעלמים מכך.** גם בעל הקפת סופר כותב כגון זה בשם בעל משנת חכמים.

**Central. Stow.
Religijne
"SZOMRAJ STAM"
ul. Elblaska 18**

**Warszawa
w. Polsce
Tel: 12.14.77
P.K.O. 66.284**

גליונות לחיזוק והתעוררות על מכשולי הסת"ם - להחזיר עטרת "כשרות הסת"ם" ליושנה ועל ידי זה נזכה בקרוב לביאת משיח צדקינו בב"א

יו"ל ע"י "אגודת העולמי הכללי למען קדושת הסת"ם"

חודש שבט תשס"א לפ"ק פה לונדון-אנגליה יצ"ו

יוצא לאור על ידי:
 "אגודת העולמי הכללי"
 למען קדושת הסת"ם"
 London, England

מצוה גדולה לזכות את הרבים ולפרסם את גליונות
 האלו להציל את עם ישראל מן סופרי הסטרא אחרא
 וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים!!!

* * *

נלקט סודר ונערך
 ע"י
 דוד לייב גרינפעלד
 שמואל אליהו גראנאטשטין

יצא לאור ע"י
 מכון להוראה וחקר ההלכה
 שע"י ועד משמרת סת"ם
 ברוקלין, ניו יורק.

חביבין ישראל

שסיבבן הקב"ה במצוות, תפילין בראשיהן ותפילין בזרועותיהן, וציצית בבגדיהן, ומזוזה לפתחיהן וכו'. רבי אליעזר בן יעקב אומר, כל שיש לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו, וציצית בבגדו, ומזוזה בפתחו, הכל בחיזוק שלא יחטא, שנאמר והחוט המשולש לא במהרה ינתק, ואומר חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם. מנחות מ"ג ע"ב. וכתב הרמב"ם בפ"ו מהלכות מזוזה, "חייב אדם להזהר במזוזה, מפני שהיא חובת הכל תמיד, וכל זמן שיכנס ויצא, יפגע ביחוד השם, שמו של הקדוש ב"ה, ויזכור אהבתו ויעור משנתו ושגיותו בהבלי הזמן, וידע שאין דבר העומד לעולם ולעולמי עולמים, אלא ידיעת צור העולם, ומיד חוזר לדעתו והולך בדרכי מישרים".

גדולה ורבה החביבות שכלל ישראל מייחס למצוות יקרות אלו, הן מחמת קדושת חפצי מצוה אלו המקודשים ביותר בעמנו ומקיימין בהן מצוות עשה דאורייתא, יום יום ושעה שעה, והן מחמת סגולת חמדתן, באריכות ימים¹ ושמירת הבית², כדאיתא בטור שו"ע וד"מ³, וכדפי' הבי"ד⁴ והב"ח⁵, ולכן בעצם הרצון לקיום מצוותן לא חלה שום הזנחה כלל, אדרבא.

אך מאידך, מצב כשרותן נתדרדר מאד במרוצת הדורות, והרבה מאחב"י נכשלו בלא יודעין בביטול קיום מצוותן ובברכות לבטלה. ועוד בתקופת הראשונים, כיתת רבינו בעל הסמ"ג את רגליו במדינת ספרד ובשאר ארצות, לעורר על ההזנחה במצוות אלו, וקיבלו אלפים ורבבות מישראל קיום מצוותן כהלכה⁶. ורבינו אברהם מזונשהיים (ראש לכל כותבי תפילין שהיו בדורו, ואחריו לא קם כמוהו⁷) נתעורר לחבר ספרו 'תיקון תפילין' בסיבת העזובה האיומה ששררה

6. ו"ל הסמ"ג מ"ע ג', "ויהי אחר ארבע אלפים ותשע מאות ותשעים וחמש שנים לבריאת עולם, היתה סיבה מן השמים להוכיח, ובשנת תתקצ"ו הייתי בספרד להוכיחם, ואמץ הקב"ה זרועותי בחלומות היהודים וכו', ויט עלי חסדו ותרנו הארץ ותהי לחרדת אלקים, ועשו תשובות גדולות, וקיבלו אלפים ורבבות מצות תפילין מזוזה וציצית".

7. זה הוא לשונו של רבינו הברוך שאמר, וכך מגדיר את רבינו אברהם בהקדמה על ספרו תיקון תפילין, וממשיך וכותב שם על גודל חשיבותו בזה"ל, "כי גילה כל טעויות ושיבושין ושגגות של כל הסופרים שהיו לפניו ולאחריו". כאן המקום אתנו להעיר לאלו האספנים החובבים, שבאמתחתם ספרי תורה עתיקי יומין, שנכתבו מלפני כמה מאות שנים, ולאחר מחקר קצר בצורת אותיותיהם, יש מהם שבאים וטוענים: למה לנו להקפיד על דא ועל הא, פוק חזי בס"ת עתיקים אלו שלא דקדקו בזאת, ולא הקפידו לכתוב כהוראת רבותינו הפוסקים. ידעו נא, כי שתי תשובות בדבר: א. לאומר בר רב אשי חתום עלה, שס"ת זו נכתבה אז ע"י סופר מוסמך, האם עצם העובדא שהס"ת נכתבה לפני כמה מאות שנים, מבטלת את המציאות שגם אז נכתבו ס"ת ע"י מקורות בלתי מוסמכים? (ראה להלן, הערות 8, 9, מלחמת רבינו הבי"ש בסופרים הבורים שבדורו), וראה בספר לדוד אמת לרבינו החיד"א ז"ל בס"י י"ג סעיף ג', שבקבלה הספרדית לא יסמכו הסופרים הספרדיים אלא על הס"ת הקדמונים שנכתבו ע"י הרי' משה זאבארו

1. דכתיב למען ירבו ימיכם וימי בניכם וגו', ומסיבה זו, גם נשים חייבות במזוזה, וכמאמר חז"ל, "גברי בעי חיי, נשי לא בעי חיי?", ולא כבמצות תלמוד תורה שפטורות למרות דהוי מ"ע שאין הזמן גרמא, ע"י בקידושין ל"ד ע"א.

2. וגדולה מזה, שהבית נשמר על ידה, כמו שדרשו בפסוק ה' שומרך וגו', מלך בשר ודם מבפנים, ועבדיו שומרין אותו מבחוץ, ואתם ישנין על מטתכם, והקב"ה שומר אתכם מבחוץ. טור יו"ד הלכות מזוזה סי' רפ"ה.

3. כתב המרדכי בשם מוהר"מ, מובטח אני, שכל בית מתוקן במזוזה כהלכתה, אין שום מויק יכול לשלוט בו. דרכי משה שם סי' רפ"ו ס"ק ד'.

4. בד"ה וגדולה מזה שהבית נשמר על ידה. ואע"ג דיותר חביב לאדם אריכות ימים משמירת הבית. משום דאריכות ימים הוא נס נסתר, ושמירת הבית הוא נס נגלה, שהדרים בשאר בתים שאין בהם מזוזה נוזקין, והדר בבית שיש בו מזוזה נצול, וכו'. בי"ש שם סי' רפ"ה.

5. דלא לבד שהקב"ה נותן לאדם שכרו על קיום מצוה זו, דהיינו אריכות ימים הוא ובניו, אלא אף זה שהמצוה עצמה היא שומרת את ביתו, שעל ידה נשמר הבית מכל היזק, משא"כ בשאר כל המצוות, דאע"ג דנאמן הוא יתברך שישלם לאדם שכר לעתיד על קיום מצותו, מ"מ אין מגיע לו שום הנאה וריוח מגוף קיום המצוה בעצמה, משא"כ במצוה זו, דאיכא הנאה וריוח מגוף המצוה עצמה, שהבית נשמר על ידה וכו'. בי"ח שם.

בשטח קדוש ויסודי זה, וכך כותב: "ראיתי רעה חולה, עד כי נפשי נבהלה, מיום הפרדי מלפני מורי ר' מאיר מרוטנבורג וכו', ובעבור כן ננעלו שערי תפלה, כי הקונים אינם עומדים מוכתרים בתפילין כהלכה למשה מסיני". וכן רבינו שמשון ב"ר אליעזר המכונה 'ברוך שאמר', מתאונן מרה על המצב בדורו, ובהקדמת ספרו כותב: "עד שנשתכחה בעוה"ר הקבלה מפי הסופרים מידי יום יום, מחמת רוב הצרות בגלות", ובהיותו בר סמכא גדול, כאשר גדולי דורו סמכו ידיהם עליו, לא נרתע מפני כל, סבב וביקר בהרבה עיירות מישראל, השגיח בעין פקוחה על סופרי המדינה⁸, ונלחם עם הרבה סופרים שלא כתבו כהלכה⁹ והכשילו המוני אחב"י, עד אשר הגיע לארה"ק¹⁰ ושם החליט לתקן ולכתוב הגהות על ספר תיקון תפילין¹¹, אשר נתקבל בכל תפוצות ישראל¹² כספר מפתח ויסוד להלכות סת"ם¹³. וכמו כן רבינו יו"ט ליפמן מיהלהויזן¹⁴ פותח בהקדמת ספרו 'אלפא ביתא' בזה הלשון: "הא לך אל"ף בי"ת, היא תחילת לימוד קטנינו, ועתה בעו"ה נעלם מרוב זקנינו וחכמינו, וכו' אפי' תואר צורתם בעו"ה נשתכח מאתנו וכו', ולא מבעיא שרוב הסופרים אין יודעים להזהר לכתוב האותיות לפי התמונות ורמזי הסודות, אלא מקצתם אינם מקובלים ויש דברים המפורשים בספרי הפוסקים וכו' ואף המומחין ראיתי נכשלים במקצת וכו', ואין צריך להזכיר מכשלי סתם סופרים דלא גמירי, אשר אשמו בלא ידעו. ואל תדמה בנפשו, כאשר התינוק וכו' יכול לקרות, שיצאת ידי חובתך, כי כתב אשר נכתב באצבע אלקים, לא דבר ריק הוא, אלא צורתם

שום קבלה אמיתית מעולם וכו' ובוזה הם מחטיאים את הרבים, כאשר ראיתי פועלי און שכתבו תפילין ומזוחות שהיתה הכתיבה שבורה וחצאית כמו שכותבין במחזורים וכו', וגם לא היו מזויינין שעטנ"ז ג"ץ ושאר פסולות אשר יאריך ספורם". שם בהקדמתו.

11. ח"ל, "ומעתה אחרי ראותי כל אלה, לא אשא פני איש, ואשים פני כחלמיש, ואדע כי לא אבוש, כי ה' אורי וישעי ממי אירא, ה' מעוז חיי ממי אפחד, ואשען על רחמי וחסדיו הרבים, ואשתדל להגיה הנוסחא הזו, יסוד של הרב ר' אברהם וכו', ואכתוב סביב סביב קצת קבלות מדברי רז"ל וכו', אולי ימצא הסופר בנוסחא זו וסביבה ידי חובתו בזמן הזה, משום עת לעשות לה'". שם בהקדמתו.

12. ח"ל המהרי"ל (בתשובותיו סי' קל"ז), "זהנה בתיקון תפילין יסוד ה"ר אברהם, שהגיהו ה"ר שמשון ברוך שאמר בירר וליבן וכו', ואותו חיבור דסמכא הוא, כי מאד דקדק המחבר והמגיה". ח"ל האלי' רבא בס"ק נ"א "ואני זכיתי לספר ברוך שאמר וכו', ואין ספק שממנו לקחו הרמ"א וכו'".

13. ח"ל החזון איש, "השגחתו יתברך הוא בכל דור ודור על היחידים ששתלן בכל דור, להורות חוקיו ומשפטיו לישראל, וכשהן מעמיקין בהלכה, הן בשעה זו כמלאכים, ורוח ממרום שורה עליהן, ועל פיהן נקבעו הלכות וכו', ורוח חזק לפעמים מפומהון נפיק בדברים חוצבי להבות וכו', אם בספר ברוך שאמר שזכה חלקו בהלכות אותיות וכו'", נדפס בספר צדקת הצדיק.

14. בעל ספר הנצחון, ומכונה גם ברוך שאמר האחרון, והעתיקו הב"י בסוף סי' ל"ו, ועמל ויגע לברר וללבן הלכות אלו בנגלה ובנסתר, במשך שלוש ושלשים שנה, מעת שקיבל תואר צורתם מן הר"י וויר"ד ומן הר' מרדכי ומן הרב שמשון ברוך שאמר, ראה בהקדמתו לספרו אלפא ביתא.

מהגירוש, הר' מהר"ח מונסון, הר' עזריה פ"ג בעל גידולי תרומה. אבל חלילה לנו לסמוך רק על העובדא שהם עתיקים בלבד, ללא מקור מוסמך. ב. אפי' אם נכתבו ע"י מקורות מוסמכים, אנו אין לנו אלא דברי רבותינו הב"י, השו"ע והרמ"א ושאר גדולי הפוסקים, שסמכו בהלכות סת"ם על רבינו התיקון תפילין והברוך שאמר, שהם הם שהכריעו כדעת איזה מהראשונים יש לנו לנהוג הלכה למעשה, ואין בדורות האחרונים הכח למי שהוא לחלוק עליהם ולומר, קים לי כדעת ראשון זה או אחר, אחרי חתימת תלמוד צורת האותיות (וראה להלן הערות 12, 13).

8. ח"ל, "זכן מצאתי בערפורט הרבה תפילין שהיו כל הצד"ן כמו עיי"נן, ופסלתי אותם לפני מהר" אלי' כ"ץ. ברוך שאמר הגהה צ"ה. "ואיני מבין דעת סופרי מדינת אושטרייך וכו' רק בני פולין נוהרים בכך". שם בהגהה פ"ט. "לאפוקי מסופרים שבארץ בירן שאינם עושים שום רגל לזו"ד של הצד"י וכו' ובוזה הם פוסלים מלאכתם ומחטיאים את הרבים וכו', ואם היה לי כח הייתי מסלקם מן הכרם, כמו שעשיתי בארץ לחי"ץ". שם בהגהה צ"ג.

9. ח"ל, "סמכתי על רחמי השי"ת המרובים, ושמתי נפשי בכפי אני שמשון ב"ר אליעזר, ופסלתי כל התפילין האלו, וסילקתי כולם מן הכרם בעזרת משפיל רמים וכו', וצוו לאותו הסופר שהחטיא את הרבים יותר משלושים שנה, שאין לו לכתוב שום תפילין עד יום מותו בגזירת נחש". שם בסוף הגהה מ"ו.

10. ח"ל, "עד אשר חנני השי"ת לעלות לארץ הצבי וכו', אז הציקתני רוח בטני והשיבוני סעיפי, אחרי שאני רואה ששום אדם אינו משים על לבו מלאכת שמים זו, ואין משגיחין אם הסופרים כותבין כתיבה תמה או שבורה וכו', ועוד שאפי' מקצת לומדי תורה מסכימים ומקבלים את הסופרים לכתוב תפילין, אשר בעצמם לא קבלו

וסוד תבניתם מסיני נתנה וכו'. ואולי יראו הסופרים וייראו מכבוד בוראם, מלשנות תואר הצורות, ויען שידעתי, שספר תורה אחת מני אלף לא תמצא כתיקונה וכו' ע"כ הרבתי לטרוח ולחבר אלפ"א בית"א".

גם גדולי האחרונים ביטאו גודל כאבם על המצב בזמנם, כמו רבינו המהר"ם חגיז בספרו משנת חכמים¹⁵, כותב "ועל ס"ת תפילין ומזוזות מסופרים כאלו, יסמכו קהל ועדה מישראל, ויהיה לנו מן התימה, שאנו צועקין ואין אנו נענין".... וכן רבינו חיים פלאגי בספרו תנופה חיים¹⁶ כותב: "ולבי אומר לי, דאריכות הגלות הוא בעבור שמניחים תפילין פסולים, ועוברים ימים ושנים בביטול מ"ע דאורייתא וברכות לבטלה".

וכך המצב הלך והחמיר, עד שבכמה עיירות גדולות, היו כותבים ס"ת תפילין ומזוזות אנשים שאינם בני תורה ואינם יראי השם כלל¹⁷, נערים מנוערים¹⁸ שלא האמינו בתורה שכתבו, כמובא בספר ערוך השלחן בהלכות ס"ת¹⁹, ובספר אות חיים ושולם בהלכות תפילין²⁰, והרבה

הסופר אם נכתבו כהלכתן בחסרותן וביתרותן, וסגי ליה בהכי, ואח"כ מניחין אותם בבתיים ומוכרין אותן, ומחשבין להם הסופרים אותן המעות בשכר הלמידה לנער, ומראים להם פני היתר לומר, הרי אנו בזה כגומלי חסדים עם הנערים העניים, ללמוד להם מלאכת הכתיבה בחנם, והיא מלאכת ה', אבל אני אומר, יצא שכרם כהפסדם, ואדרבא לא טוב המה עושים בעמם, כי הנער נער, ואין יודע בין ימינו לשמאלו, ואין לו שום כוונה בעולם, רק הם כמתעסקים בכתיבה ליפות הכתב, ולא לשם קדושה ושום כוונת מצוות בעולם, והרי עונש הסופר מרובה מאד, שמכשיל את הבריות, שמניחין אותם התפילין הפסולין, ולא עוד, אלא כדי להשביח את מקחו, יאמר הסופר לכל, אני כתבתים ובכוונה כתבתים, תיפח רוחם ונשמתם, שכל העושי כן בודאי עתידין ליתן את הדין ולקבל עונש הרבה מאד, ועליהם נאמר, ארור עושה מלאכת ה' רמיה וגו'".

19. יו"ד סי' רפ"א סעיף ט', וז"ל, "בדור פרוץ הלזה, שבעוה"ר האמונה נתרופפה, והסופרים רבו כארבה, ובעיר אחת ידענו לדאבן לבנינו למאות סופרים, ורובם אינם יראי שמים כלל, ומשם פשתה המספחת בכל ערי מדינתנו, מזולזלים במקח מאד, ולוקחים ללמוד נערים ריקים שאין בהם לחלוחית יראת שמים, ומוכרים תפילין ומזוזות בעד מטבעות קטנות, מפני שכותבים כמה בכל יום, ובבירור שאינם מקדשים שמות, ומעשיהם חול ולא קודש"....

20. סי' ל"ט ס"ק א', וז"ל, "יש עיר אחת בליטא (סלאנימא) שמשם יוצאים סת"ם לאלפים ורבבות, והפירצה מרובה משם לאין שיעור וערך, ובאותו פרק הייתי יחד בווען ובקארלסבאד עם הגאון העצום שר התורה, מו"ה יוסף זצ"ל אבד"ק סלאנימא (בעמ"ח ספר פורת יוסף ומרכבת יוסף), ושאלתיו על דבר הסת"ם מסלאנימא, והשיב לי בקצרה, בתור הרב בעירו, כי כל הסת"ם היוצאים משם על פני המדינות וכו' המה פסולים מדאורייתא וכו', כי זה יכתבו וכו' רשעים וכופרים וכו' ועושים להכעיס, ומקידוש השמות מאן דכר שמיה, כי אינם מחזיקים ומאמינים כלל בזה וכו', ונודע לי אז, כי במדינתנו בווען ופעסט, ימכרו וישגו הספרי תורה בכתב היופי, רק משם. ותצילנה און כל

15. סי' רכ"ח, וז"ל, "שפלות הדור שאנו בו שהוא יתום, ואין דורש ואין מבקש על דברים כאלו שהם ברומו של עולם, וכל ריק ופוחז שיודע לכתוב איזה כתב אשורי מקולקל, מתלבש בטלית שאינו שלו וכו' להיות סופר סת"ם, ועל ס"ת תפילין ומזוזות מסופרים כאלו, יסמכו קהל ועדה וישראל הקרובים והרחוקים, ויהיה לנו מן התימה, שאנו צועקין ואין אנו נענין? וכו', לבי דין, ואין בידי שבט מושלים לתקן, רק להודיע צערי ברבים, אולי יחנן ה' ובדורות הבאים המצא ימצא איזה תיקון, ויוכשרו דבריו".

16. סי' תל"ב, וז"ל, "ולבי אומר לי, דאריכות הגלות הוא, בעבור כי בדורות הללו בעוה"ר, אין דורש ואין מבקש על מצות הנחת תפילין, דמניחין תפילין פסולים מכמה מיני טעויות וכו', והסיבה היא, דקונים תפילין מבני אדם שאינם מומחים, ולא ידעו ולא יבינו בחשבה יתהלכו וכו', ואפי' סופר מובהק ובקי בדינים, עבד למטעני, כ"ש מי שאינו יודע האומנות ולא למד הדינים על בוריים וכו', כי אלו נקראים מאריכי הגלות, ועושים כחטאת ירכעם דחטא והחטיא את הרבים וכו' אם לא קיים גדולה שמושה אצל מומחה, ויקח סמיכה מהסופרים המובהקים המפורסמים שבעיר, ובלתי סמיכה, ידיו אסורות מלכתוב אפי' אות אחת שבתורה וכו', ולמה יגרע ענין זה של הספרות, מענין השחיטה והמילה וכו', והאי מילתא, כל הקורא דברי אלה, יהיה חרד על דברי, ולבקש אופן על דבר גדול כזה, ושומע לי ישכון בטח, ויכולה היא שתגן, דיצמח פורקניה ויקרב משיחיה בב"א".

17. וז"ל הפ"ג בא"א ס"ק ס"ט, "אמר המר והנמהר, ראיתי שערוריה בסופרי זמנינו וכו', דע דהטור כתב שהסופר צריך להיות מאד ירא וחרד לדבר הש"י, ולדעתי יותר משוחט, כי שם רק לאו דנבילה, וכאן מבטלין כל ישראל עשה בכל יום ומברכין ברכה לבטלה, ואפי' נאמר דל"ת חמור מעשה, מ"מ ברכה לבטלה שעובר על לאו דלא תשא, י"א דהוי ד"ת, ובצירוף עשה דאי חמור משוחט".

18. וז"ל הלבוש סי' ל"ב סעיף כ', "ולא כמו שעושי עכשיו כמה סופרים, שמניחים נערים המתלמדים לכתוב תפילין, כדי שירגילום בכתב, ואח"כ רואה

ילידי מדינת ליטא יעידו על כך²¹.

רוב הס"ת ותו"מ ההם, נשלחו ע"י תגריהם ותגרי תגריהם למדינות רחוקות ובפרט לאמריקא²², ורבים רבים מספרי התורה ההם עדיין נמצאים עד היום בבתי כנסיות ובבתי מדרשות²³.

גם בין הסופרים היראים, הרבה מהם לא היו בקיאים בהלכות²⁴, והכלל של "רוב מצויין מומחין" לא היה שייך לגבי סופרי סת"ם, וכמש"כ החת"ס בתשובה לאחד מרבני דורו, וז"ל "ומה שכתב, דבתפילין, סופרי זמנינו בקיאים, לא היה ולא נברא, כי בעוה"ר מקלקלים ומכשילים רבים הם, והרבנים וכו' אינם יכולים להשגיח עליהם כמו על השוחטים וכו', ויש כמה מאות ישראלים כשרים, אשר מימיהם עדיין לא הניחו תפילין כשרים אקרקפתא דלהון"..." (שו"ת חת"ס ח"ו תו"מ סי' פ"ג בליקוטים).

המכשול בהיקפו הגדול ביותר היה בתו"מ שנמכרו בחנויות של מוכרי ספרים ותשמישי קדושה ברחבי תבל, כי סוחרים היו מביאים סחורותיהם ממדינות אחרות, שהיו בהם "בתי חרושת" של סת"ם, והיו מוכרים אותם לבעלי חנויות של תשמישי קדושה. ויתכן מאד, שבעלי החנויות לא תיארו לעצמם שהם פסולים, ושנכתבו ע"י מי יודע איזה "אלמונים", ראה בקובץ תורני 'המאסף' מחודש תשרי תרע"ד, קול קורא מאת הרב דאיוואנקאוויקוב ממדינת רוסיא²⁵,

הפרש רב עד סוף העמוד, נתנו לעצמם עצה פשוטה, הרחיבו את ראש הוי"ו או הנ"ן פשוטה, ולא היה איכפת להם שהאותיות הללו נשתנו לרי"ש או לכ"ף פשוטה, כל זמן שהס"ת יפה מאד בכללותה, ועמודיה ישרות ומכוונות, כי לא השתלם להם לכתוב בנחת ובמתון, ולחשב כל שורה בתחילת כתיבתה, מתי לצמצם קצת כל אות ואות כדי שלא יצטרכו לצאת מן השורה, ומתי להרחיב קצת כל אות ואות, כדי שלא יצטרכו בסוף השורה להרחיב הרבה את האותיות שאסור להרחיבן שלא ישתנו צורתן, משום שכתבו בחפזון כדי להרויח הרבה ממו"ן (וראה בספר זכרון לקהילת הגולה "מיר" הג"ל, שהסופרים בעירות מיר, סלאנים, ז'עטיל, היו כותבים ומסיימים ס"ת במשך כל חודשיים).

* וז"ל התיקון תפילין, "ולא ימהר בכתיבתו, כדי להרויח ממון הרבה, כי אותו ריוח ילך לאיבוד ולדראון, ויפסיד נשמתו, כי הוא מחטיא את הרבים, ועליו אמר הכתוב, וחוטא אחד יאבד טובה הרבה, וחבר הוא לאיש משחית".

24. וז"ל הקסת הסופר בהקדמתו, "נתן בלבי לקנא קנאת סופרים, אשר כבר צווחו בזה קדמאי, כי ראינו שערוריה, ועתה בעוה"ר ביותר, וכמה וכמה אשר אין להם אף מקצת ידיעה בהלכותיהם, והמה מושכים בשבט סופר, ושאר ספריא למהוי כעמא דארעא"..."

25. וז"ל, "ראיתי את המזוזות "טאנדייט" הנמכרות בחנויות בנרתיקים יפים וכו', והן פסולות בתכלית, אין בהם מתום, ראיתי מהן כמה מאות, ולא מצאתי מכולן אפי' אחת כשרה, אין בהן אפי' תיבה אחת אפי' אות אחת כשרה, וסומכים הקונים על זה שהם קונים מ"יהודי". זכרו מה שהיה בקיץ תרס"ח בווארשא שצפ"י סיבה החלו כמה אנשים לבדוק את תפיליהן שקנו מחדש, ונמצאו הרבה בתים ריקים לגמרי, ובאחרים, בלוי סחבות במקום הפרשיות, ויש אשר מצאו שתי וערב וכו', ומי יודע עוד כמה וכמה מכשולים

שומע, שומו שמים, האוינו אחיי ורעיי וראו גודל הפירצה והבינו עיכוב הגלות בחטא זה, אשר רוב קהילות ישראל נכשלים בעוה"ר בס"ת ותפילין ומזוזות פסולים וכו', ועתה אחיי ורעיי, הקימו והתעוררו, אולי יזכנו השי"ת להציל ממכשול, ממהפכה הזאת".

21. במסיבה שנערכה לטובת ועד משמרת סת"ם בעיר מאנסי נ"י, סיפר הגאון המפורסם מוהר"ר יעקב קמינצקי שליט"א, איך שבעצמו ראה בעירו אחד שהיה כותב ספרי תורה בעצם יום השבת קדש ר"ל, וכעין זה סיפר הגאון מוהר"ר שמעון שוואב שליט"א, מהתקופה כשלמד בישיבה הגדולה בעיר מיר (וראה ספר זכרון לקהילות הגולה "מיר" בעריכת בלומנטל, המתאר בפרק מיוחד את מעמד הסופרים בעיריזו, והתנהגותם).

22. הגאון מוהר"ר אלי' באמבאך זצ"ל אבד"ק האלעשיץ (שכידוע גם בעיר זו התפרנסו הרבה מתושביה מכתובת סת"ם, ורבתה המכשלה שם), כותב במכתבו למרכז "שומרי סת"ם" בפולין בעת היווסדה בשנת תרצ"ה, וז"ל, "כי מה בצע בזה, כשאנו פה נצעק מרה, והעושים במחשך מעשיהם, ימכרו את סחורתם בזול לאמריקא, לאשכנז וצרפת"..."

23. הרבה מספרי התורה הללו אפשר להכיר ע"י סימנים מיוחדים המעידים שמוצאם מהמקורות ההם, כיון שהסופרים הבורים הללו השאירו סימני עקבותיהם בזולזול בהלכה בכלל, ובסופי השורות בפרט, כגון, כשאחזו בכתיבתם בסוף השורה, והמקום שם היה מצומצם מאד מכדי שיוכלו לכתוב שם אות רי"ש, קיצרו את גג הרי"ש, והסתפקו בזה, אף שהאות נראית כו"ו ממש, כי רצו שכל שורותיה תהיינה מכוונות, ולא יצאו מחוץ לעמוד, משום שס"ת ששורותיה פעמים יוצאות ופעמים נכנסות, מחירה זול מס"ת יפה ששורותיה מסתיימות בשווה ומכוונות עם העמוד, וכן להיפך, כשאחזו בסוף השורה, והיו צריכים לכתוב אות צרה, כגון, וי"ו או נ"ן פשוטה, ונשאר להם מקום

וכן ב'המאסף' חודש חשון תרע"ד, מאת הרב דמאזעס-ווילע ממדינת ארגנטינא²⁶, ואזהרה גדולה בהקדמת ספר 'התעוררות תשובה' מהגה"צ אבד"ק ערליא זצ"ל²⁷.

התייסדות מרכז "שומרי סת"ם" בפולין

חומרת המצב נידונה בכינוסים שונים של גדולי ומנהיגי ישראל באירופא²⁸, והתעוררות זו גברה והלכה עד שבשנת תרצ"ה נוסדה חברת 'שומרי סת"ם' בווארשא, ע"י הגאון הגדול מוהר"ר צבי יחזקאל מיכלזאהן זצ"ל אבד"ק פלאנסק עם גיסו האבד"ק באסקאוויץ, במטרה לעמוד על משמרת סת"ם ע"י הקמת סניפים בכל עיר ועיר, ושכל רב ומו"צ בעירו יעמוד בקשר עם הועד המרכזי בווארשא, לעבוד שכם אחד בכל הנוגע להשגחת עניני סת"ם, וכל סמיכה שסופר או בעל מגידה יקבל מאת הרב ומו"צ בעירו, תרשם ותקבל התאשרות גם מהועד המרכזי, ויצאו אז ב"קול

מעיקר הדין הם פסולים, ומכשילים בזה אלפים ורבות מישראל, כי הבתי מסחר הנ"ל מוכרים הסת"ם בכל תפוצות ישראל, הן באירופה, הן באמריקה הצפונית, הן פה באמריקה הדרומית ועוד ועוד... וכו', הנה זה ערך שנתיים, אשר קנו פה בביהמ"ד הגדול ספר תורה, וכפי הנשמע הוא מ"סלאנים", וכאשר ראיתי כן תמהתי וכו', וכעת הובא הלום למכירה כמה מאות תפילין ומזוזות, והמה ממש פסולים, כאשר עיני הרואה יראו בהמוזות אשר אני שולח אל הרב עורך "המאסף" וכו', ובראותי זאת השתוממתי ונרעשתי על המראה הלזה, ואמרתי לא עת לחשות היא".

27. ח"ל, "הנני בזה לפרסם את הידוע, שהמוכרי ספרים בבודאפעסט ובעיר וויען וכן בשער ערים גדולות, המה מוכרים תפילין ומזוזות פסולין, ועלובה עיסה שנחתומה מעיד עליה, וכבר הוכיח אמו"ר הגאון מופת הדור את המוכ"ס של בודאפעסט, שאיך יכול לעשות נבלה גדולה כל כך להחטיא את הרבים, למכור תו"מ פסולין, רק התנצל בזה, שאם לא יקנו אצלו, אז יקנו אצל מוכ"ס אחרים וכו', והמוכ"ס קונים תפילין אלו מפארבריקען מגאליציען, אשר עושים מזה מסחר כמו שעושים מסחר במנעלים".

28. כמו באסיפות הגדולות של גדולי מנהיגי ישראל בבודאפעסט בשנת תרכ"ט ובשנת תר"מ, ובאהעל בשנת תרס"א, וכן בכנסיה הגדולה של אגודת ישראל בויען, ראה בסוף ספר שו"ת תירוש ויצהר, במכתבו של הגה"צ מוהר"ר אלטר עזריאל מאיר איגר מלובלין זצ"ל.

ב"ה מאז ומכבר התעוררו גדולי ישראל על העוובה הרבה במלאכת שמים, בכתיבת ומכירת ס"ת ותפילין ומזוזות, שהיה לדבר הפקר, ודנו בכמה אסיפות, איך לתקן הדבר ולהסיר המכשלה הגדולה וכו', אבל אחרי האזהרות הגדולות, עדיין הנגע עומד בעינו, והמכשולים רבו כמו רבו וכו', וע"כ ראוי להחזיק טובה להרבנים הגדולים שיחי', שהתעוררו לייסד חברה "שומרי סת"ם" וכו', שמטרתה תהי' לעמוד על המשמר וכו', המטרה הנשגבה של החברה והתקונים הנחוצים, אף ידי תכון עמהם וכו'. הכו"ח י"ג שבט תרצ"ה ווילנא. חיים עוזר גראדזענסקי (נדפס בסוף ספר שו"ת תירוש ויצהר).

לא לפים, שנודעו ושלא נודעו, ונמצאו מצוות אלו שהן מהשרידות היחידות שנשארו שמורות עוד אצלנו ביותר, ושהן עומדין ברומו של עולם, נידושין ח"ו בעקבות וכו', כי מי המה הקונים לדברים הללו, האיש שפרק מאתו עול המצוות, הרי אין לו עסק בהם, והאיש הבא לקנותם, אותו הרי הוא רוצה דוקא בכשרים, ואם הם נכשלים בזה, הוא מחמת חסרון ידיעה..."

יעקב לעווצקי, הרב דאיוואנקאו פ. קיוב. * ב"ה ב' סיון תרס"ח לפ"ק ראדומין. לכבוד י"ג המאה"ג הגאון המפורסם וכו' כקש"ת מו"ה צבי יחזקאל מיכלזאהן שליט"א אבד"ק פלאנסק. אחרשה"ט ושלוש תורתו. בודאי הקול נשמע אשר קרה בעיר סאקלוב, אשר כל השומע תיצלנה אזונו, כי נפתחו הרבה בתים מתפילין ונמצאו ריקנים בלא פרשיות, ומהם נמצאו עוד וכו' ימ"ש במקום הפרשיות, אשר בודאי נעשה ע"י המומרים להכעיס המפתים ימ"ש, ולמותר להזכיר המכשול שיצא, שכמה מאחב"י היו בכלל קרקפתא דלא מנח תפילין, וע"כ יראה כ"ת לזרז בני עירו שיחיו, שיתנו לבדוק התפילין שלהן, וימנה ע"ז כ"ת סופר מוחזק בכשרות וידוע בדיני סת"ם, ועכ"פ יש בו דעת לשאול, ומי שמשלם מכיסו ישלם, ואשר לא ישלם מכיסו, ישלם כ"ת על חשבוני וכו' ויהי הזכות הרבים תלוי בו. דברי ידידו הדו"ש וש"ת בלונ"ח, מצפה לישועת ישראל במהרה.

אהרן מנחם מענדיל בהרה"ק זצוקללה"ה זי"ע חופ"ק הנ"ל. (נדפס בסוף ספר שו"ת תירוש ויצהר).

26. ח"ל, "דעו לכם רבותי, כי הדברים אשר אציע פה לפניכם, לא מאומד ושמועה אני אומר לכם, כי אם את אשר עיני ראו ולא זר, הנה יען אשר אינו בנמצא פה ארגענטינא סופרי סת"ם, ע"כ כל הסת"ם הנמצאים פה למכירה, הם מובאים מאירופה מבתי המסחר של המוכ"ס באדעסטא ובהמבורג וכדומה, והבתי מסחר הנ"ל קונים את הס"ת ותו"מ מבתי חרושת של הסופרים בעיר... אשר יקבלו נערים המנוערים מדעת להתלמד במלאכת הכתיבה וכו' והאמנם לא אפונה בזה, שדבר זה הוא בודאי בלתי נודע להרבנים הגאונים דשם, כי ידוע שהם גאוני ארץ, ולא יניחום ח"ו להוציא מתח"י דבר שאינו מתוקן, בפרט במכשול רב כזה, זולת אשר הסופרים הם מאלו אשר במחשך מעשיהם, אשר

קורא" עם עשרה תקנות, בחתימתם של שמונים ושבעה רבנים גאוני וצדיקי הדור, לבסס ולחזק מטרה קדושה זו. אך לדאבון לב כל בית ישראל, סמוך לתחילת פעולתם הכבירה, נצחו אראלים את המצוקים, ובחורבן הנורא שפקד את תפארת ישראל יהדות אירופא המעטירה, ירדו צדיקיה וחכמיה יחד עם כל מוסדות הציבור ועסקניה, לכבשן האש ועלו לישיבה של מעלה, הי"ד.

לאחר החורבן גלה חלק גדול של שארית הפליטה לארה"ב של אמריקא, ואילו פליטת בית סופריהם, סופרים הכותבים סת"ם, רוב רובם קבעו ביתם בארה"ק. כי מחמת ההפרש הגדול בין שכר העבודה בארה"ק לארה"ב, לא יכלו הכותבים בארה"ב להתחרות במחיר התו"מ המיובאות מארה"ק, ולא השתלם להם כלל לעסוק בכתיבה, ונוצר מצב שבארה"ב היו רק מעט מזעיר סופרים, ואת החלל שנוצר מחמת המחסור בסופרים, ניצלו סוחרים, ובחנויות של תשמישי קדושה מכרו תו"מ שקנו מתגריהם ותגרי תגריהם שבארה"ק, וכך שוב התפתח "שוק חדש" שתוצאותיו גרועים הרבה מן "בתי החרושת" שהיו באירופא, משום שבאירופא ברוב העיירות הגדולות, היו גם סופרים מובהקים תלמידי חכמים ויראי השם, שעכ"פ מי שידע להזהר ולדקדק בדבר, הזמין פרשיותיו אצל סופר שהרב אב"ד שם וטובי הקהל השתמשו בו והזמינו אצלו, משא"כ בארה"ב, שתשעים ותשעה אחוזים מהתפילין והמוזוות נמכרים ע"י יד שניה או שלישית, ולא מאת הסופרים הכותבים בעצמם, ורובא דרובא מהקונים, לא הכירו באופן אישי את הסופרים שכתבו להם את פרשיותיהם. מצב זה פרץ בארה"ק פתח פתוח, שכל מי שרצה להתפרנס מכתובת סת"ם, הלך לו לאיזה שהוא סופר, ישב אצלו עד אשר ידע קצת לכתוב כתב אשורית (מלימוד ההלכות מאן דכר שמיה), ומיד מצא פרנסתו, כי כמה וכמה סוחרים דפקו על שערי פתחו, בידעם שסחורתם תתקבל ברצון ובוזרעות פתוחות של מוכרי הספרים ותשמישי קדושה בניו יורק רבתי, והקונים התמימים סברו שבודאי מקבלים תו"מ כשרים, וכי האיך יתכן אחרת", שהרי הם שילמו על כך במיטב כספם (וסמכו לגמרי על בעלי החנויות, שקנו אותם מן הסוחרים כסומא בארובה מכל הבא לידם, שהרי המוכרים עצמם אינם בקיאים בהלכות אלו, לידע ולהבחין בין הסוגים הכשרים והפסולים), וממון זה שהזילו הקונים בעינים עיוורות, חיזק יותר ויותר את השוק הפרוץ, ונתרבו עי"כ כמה וכמה מאות לבלרים שכתבו וסיפקו בקביעות לסוחרים תפילין ומוזוות לאלפים ורבבות, וכגלגל הסובב שלא היה שייך לפקחו ולרסנו, כך הלך המצב והתדרדר מדחי אל דחי, וגרם לתוצאות דלהלן:

א. נתבטל ונשתכח ענין הקבלה והסמיכה לסופרי סת"ם²⁹, כי לא היתה דרישה לכך, לא מצד הקונים, וכ"ש לא מצד הסוחרים, וידיעת ההלכות אצל רוב כותבי תפילין ומוזוות בארה"ק היה בשפל המצב.

לשמוע בקולי, שמיום הדפסת ספר קסת הסופר הלו, מכאן ואילך לא יתנו רשות וכתב קבלה לשום סופר, כי אם למי שיהיה בקי בספר הזה, ורגיל על לשונו וכו', וסופר שאינו בקי בספר הזה יופסל מאומנותו, ויחזור לפרקים כאשר יושת עליו מהרב וכו', כי צורך גדול הוא ומכשלה גדולה תחת יד הסופרים בעו"ה, ולבי לחוקקי ישראל גאוני זמנינו וכו'.

וז"ל ספר הזכרונות (הובא במג"א סי' ל"ו ס"ק ז') למהר"ש אבוהב בזכרון ט' פ"ג, "שלא יהא אדם רשאי לכתוב וכו' עד שיטול רשות מבי"ד וכו' לראות אם הוא בקי בדינים, כי רבים הם וצריכים הסופרים לכולם, ושואלין ממנו שאלות בענין תקנתן והגהת הטעויות שלא לבוא לידי חק תוכות וכו' וכשימצאו אותו בקי בדינים, עונה על הן ועל לאו לאו, יברקו במעשה הכתיבה וכו', ואם זה וזה יכשר, והוא אדם כשר והגון לכתבי הקודש ולסמוך על נאמנותו, מכריזין אותו בבתי

29. מלפנים זאת בישראל, סופר סת"ם שימש במקצועו רק לאחר שקיבל "כתב קבלה" או "סמיכה" מאת רבו שלמד ממנו מלאכת שמים האומנות והלכותיה, ובהרבה מקומות נהגו שהסופר צריך לקבל סמיכה גם מאת הרב אב"ד דקהילתו, וראה בספר קול סופרים סי' ב' סעי' ב' שכתב ח"ל, "כל סופר סת"ם צריך להיות בידו כתב תעודה מרבו אשר למד אצלו האומנות והחזיקהו כמו שו"ב, ואם לאו פסול הוא (שו"ת מהר"י אסאד רצ"ח), ועכשיו נוהגין להקפיד שיהיה לו כתב גם מהמרא דאתרא", וממשיך ומביא שם בסעיף ג', "החכם לא יתן סמיכה, עד שיתודע לו הסופר שהוא ירא ה' וידע לכתוב ולכוין ובקי בדינים ומדקדק במצוות ולא יהיה קל דעת (משנת אברהם סי' י"ח סעיף ח' בשם בית אהרן) ועי' בקל יעקב סי' ל"ב ס"ק קט"ז.

וכן רבינו החת"ס בהסכמתו לספר "קסת הסופר" כותב ח"ל, "אני פוקד על כל תלמידי המחוייבים

ב. מחמת חסרון בחינות וקבלת כתב סמיכה מבר"צ, להבדיל בין הראויים לשאינם ראויים למלאכת שמים זו, נתרבו מכח דרישת השוק, הרבה כותבי תו"מ שאינם בני תורה ואינם שייכים למקצוע תורני וקדוש זה, ואף הרבה אנשים חילוניים שאינם מאמינים ושומרים תורה ומצוות כלל ועיקר, סחורתם שכתבו, באיזה אופן שהוא, גם נכנסה לשוק ונמכרה לאחב"י שבגולה. ג. רוב המזוזות שחדרו לשוק ושנקבעו ברוב בתי אחב"י, היו המזוזות הקטנות המשווחות³⁰, שרובן ככולן פסולין מעיקרן³¹, וברובן חסרים בהן הלכות רבות, כגון קוצו של יודין³² וחסרון רוב התגים³³ דשעטנ"ז ג"ץ³⁴, ואף "הכשרים בדיעבד" שבהם, נפסלו לאלתר, ולפעמים כבר בעת הכנסתם לנרתיקם, מחמת התכווצות המזוזות בתוך נרתיקם הצר, הצבע המשוח נסדק ונתפרק מעל הקלף, והאותיות נפסקו ונפסלו. ובכלל, הזלזול הרב בהלכות צורת אותיותיהן, יוכיח מי הם כותביהן של המזוזות הקטנות, וכבר נתגלו כמה וכמה מקרים, שמשפחות שלימות אנשים נשים וטף, היו יושבים וכותבים מזוזות קטנות בעצומו של יום השבת ר"ל.

ד. איכות המזוזות הגדולות שנמכרו בארה"ב, היתה בשיא השפל, רוב הזיבורית שבזיבורית של ארה"ק נשלחה לארה"ב, עבור אחב"י שבגולה שסברו לתומם שקונים "מזוזות גדולות" ומהודרות, ולמעשה היו ברובם שאלות חמורות, ואף הכשרים שבהם, עפ"י רוב היו רק בדרגת "דיעבד".

ה. מאחר ובארה"ב היה מחסור גדול בסופרים, ובהרבה עיירות גדולות לא היה אף סופר אחד כלל³⁵ ממילא כמעט ולא היה מי שיבדוק תו"מ מפעם לפעם³⁶, ובמשך שנים רבות לא נתגלה לרוב הציבור מצב כשרות התפילין והמזוזות שלהם, וההזנחה הגיעה כבר לידי כך שאפי

כנסיות לסופר מהיר בתורת ה', ובין כך ובין כך טוב וישר וכו' שלפעמים בפתע פתאום יבדקו הכתיבה וכו' לראות האם הוא הולך ומתחזק בכל דקדוקיה ותנאיה, גם ישאלוהו על הלכותיה וכו', שכל כתבי הקודש שיצא מתחת איזה סופר שיהיה וכו' קודם נטילת רשות מבר"ה, הרי הוא מעכשיו נדון כפסול, אעפ"י שיהא עשוי ככל תיקוני חז"ל, ואין לו תקנה עולמית אלא להוציאו לגניזה וכו' להחזיר הדברים ליושנן ולהושיבם על מתכותם כמעולם".

30. הנה יש מחלוקת גדולה בין הפוסקים, על עצם כתיבת פרשיות ומזוזות על קלף משוח, יש מגדולי האחרונים שהכשירו (שו"ת פנים מאירות ח"ג סי' ל"ב), אך יש שפסלו משום דהוי חציצה בין הקלף והכתב, וגם מפני שהצבע המשוח מתפרק מעל הקלף, וגורם למחיקת השם (בני יונה, ועי' במלאכת שמים כלל ב' בבניה ס"ק ח' שמבאר באריכות לפסול), ורבינו החת"ס בהגהותיו לקסת הסופר סי' ב' בלשכה ס"ק י"ד כותב חז"ל, "וידוע שכשגורדין הטיחה (המשיחה) לא נשאר שום רושם על הקלף, נמצא נכתב על דבר אחר שלא על הקלף, אטו אם ידבק נייר על הקלף ויכתוב עליו יוכשר, ומה לי נייר או טיחה".

31. וז"ל המשנה ברורה סי' ל"ז ס"ק ג', "ובאמת אנו רואין בחוש, דבכתיבות הדקות (הקטנות) שרגילין איזה סופרים כהיום, בעו"ה מצוי כמה וכמה קלקולים גם בתחילת כתיבתן, שלא נכתבו כדין מחמת דקותן, וברובם חסר כמה וכמה תגין דשעטנ"ז ג"ץ שהוא מדינא דגמרא, ויש מהראשונים שמחמירין בזה אפי' בדיעבד, ושומר נפשו לא יקנה פרשיות כאלה בתוך תפיליו, אם לא שיבדוק אותם מתחילה היטב היטב, וידע מי כתב הפרשיות, דפרשיות כאלה מצוי מאד דכותביהן הם עדיין נערים, שלא ידעו כלל דיני סת"ם".

32. עי' בבית יוסף בשם המהרי"ק וכתה"ד סי' ק"ל, קל"ג, ובתשב"ץ ח"ד כחוט המשולש סי' ה, וראה במדור "הערות וביורים".

33. עי' בבית יוסף סוף סי' ל"ו בד"ה ו"א ז"ל, ובב"ח שם ובמשנה ברורה ס"ק ט"ז ובמלאכת שמים כלל כ"ה בבניה ס"ק י"ד.

34. המשנה ברורה בדיני התגים סי' ל"ז סוף ס"ק ט"ו, הביא בשם ספר אגרת הטיל ז"ל, "שעטנ"ז הוא אותיות שט"ץ ע"ז, והם ב' מקטרגים גדולים, וזהו ג"כ סוד של שעטנ"ז ג"ץ כי ג"ץ ג"כ שם מקטרג אחד, והתגים שעליהם הם כמו חרב וחנית להנצל מהם".

35. תניא, כל עיר שאין בה עשרה דברים הללו, אין ת"ח רשאי לדור בתוכה וכו' בית הכנסת רופא ואומן ולבלר (סופר). סנהדרין י"ז ע"ב.

36. חובת זמן בדיקת מזוזת פעמיים בשבע שנים, יומא י"א ע"ב שו"ע יו"ד סי' רצ"ה ס"א. וזמן בדיקת תפילין הנה בטור ב"י ושו"ע סוף סי' ל"ט פסקו דתפילין כל זמן שהוחזקו בכשרות, אינם צריכים בדיקה לעולם, אמנם בשימוש רבא ובאור זרוע כתבו דצריכים בדיקה פעמיים בשבע שנים כמזוזה, וכן כתב הכנה"ג דיש לחוש לשיטת הגאונים לבודקם פעמיים בשבע שנים, כיון שמתקלקלין מחמת הזיע, וכן כתב המג"א ס"ק י"ד, ועי' בפמ"ג בא"א ס"ק ט"ו, דכל המרבה לבודקם ע"י סופרים מומחים, הרי זה משובח, ועיי"ע בערוך השולחן ס"ו שכתב דבזמנינו שהדיו שלנו במשך איזה שנים נקפץ מעל הקלף, מדינא צריכים לבודקם מפעם לפעם.

חז"ל רבינו הברוך שאמר בהגהה ג', "ובעוה"ר עתה אין נבדקות אפילו לק' שנים, כי שום אדם אין משים על לבו להשתדל בבי' מצוות חמורות האלו כדינם, ונמצא

לא היה מורגש החסרון של בודקים ומגיהים במדינה זו, ואלפי ספרי תורה שנתקלקלו ונפסלו במשך השנים, שהיו צריכים הגדה ותיקון, לא היה "כח אדם" מספיק לעבודה זו, וכך היו מוזנחים ומונחים שנים רבות בארון הקודש, ללא גואלים.

ו. באין בדיקות, מובן שאין מתעוררות שאלות הלכתיות, וכך גם בעולם התורני לא נשאו ונתנו בהלכות אלו ובלימוד חלק התורה היסודי הזה, וכמעט שנשתכחה ח"ו תורה זו מישראל.

...אולי יחנן ה' ו"בדורות הבאים" המצא ימצא איזה תיקון...

בשנת תשל"ו נוסד בניו-יורק 'ועד משמרת סת"ם', בהמלצת גדולי ומנהיגי ישראל בארה"ב, ובהדרכת הגאון המפורסם מוה"ר שמואל הלוי וואזנר שליט"א אב"ד ור"מ זכרון מאיר ב"ב בארה"ק. וב"ה 'ועד משמרת סת"ם' הצליח בתקופה קצרה להניע ולסובב את הגלגל בחזרה, הרבה מעבר למשוער ולמצופה בעת הנחת קווי היסוד.

יסוד ההצלחה היה בכך, שכל פעולות הועד כוונו אך ורק אל הציבור הרחב (ולא אל הסופרים או הסוחרים) על סמך ההנחה (שהוכיחה את עצמה) שבפתיחת עיני הציבור-הלקוחות, ע"י חינוך הסברה והדרכה, הם הם בעצמם ידאגו, ידרשו ויעמדו על כך שלא יונו אותם³⁷, ולא יבטלו ממצוות עשה דאורייתא יקרות אלו בכל יום ובכל שעה, ושח"ו בתיהם לא יהיו מחוסרי שמירה.

'ועד משמרת סת"ם' הצליח במשך זמן קצר, להחדיר לתודעת הציבור את הכרת המצב, את המצוי ואת הרצוי, בפעולותיו החינוכיות בקהילות שונות ובמוסדות חינוך ברחבי ארה"ב וקנדא ע"י הרצאות אור-קוליות, הפצת חומרי חינוך והסברה, חוברות ועלונים ברבבות אלפי עותקים הערוכים בטוב טעם ודעת בשפת המדינה, ומאז הווסדו במשך חמש שנות קיומו, הצליח לחולל מהפך ושינוי גדול ומרשים לטובה, ואף הגיע להישגים של ממש, כלדהלן:

א. עשרות אלפי מזוזות קטנות סולקו מפתחי בתי אחב"י ע"י הציבור הרחב שלמד לדעת את ערכן, וגם אצל הסוחרים הגדולים המפיצים של תשמישי קדושה, ניכרת ירידה גדולה ותלולה במסחר המזוזות הקטנות.

ב. הציבור כיום דורש פרשיות ומזוזות בעלי איכות גבוהה, ועומד על כך שכשרותם תהא בתכלית ובהידור, וב"ה מיום ליום מתרבים עוד ועוד אנשים "היודעים כבר", והסוחרים עומדים מאחורי דוכנם ומשתוממים, מאין ליהודים כאלו ההשגות הללו, ששואלים ודורשים, מי כתב מזוזות אלו, האם יש להם סמיכה, וממי, והרבה פעמים הקונים מחזירים את המזוזות או הפרשיות לאחר יום-יומיים, בטענה שהתייעצו במבינים, שאמרו להם, שאינם "כל כך לכתחילה", ורוצים להחליפם בסוג מובחר יותר.

ג. עטרת הסמיכה לסופרי סת"ם הוחזרה ליושנה, וב"ה עד כה נבחנו כבר כמה מאות סופרים אצל רבנים גאונים מובהקים, ובפרט בביד"צ זכרון מאיר בני ברק. דבר זה הביא לכך שלימוד הלכות סת"ם נתפשט בין הסופרים³⁸, הן בחברות והן בקביעות שיעורים ברבים, ומתרבים ב"ה ס"ת תו"מ בעלי איכות גבוהה, יותר ויותר.

סת"ם, הן מארה"ק והן מארה"ב, שבמשך עשרות שנים לא פנו אליהם כל כך הרבה סופרים עם כל כך הרבה שאלות הלכתיות בעניני סת"ם, כמו בשנים האחרונות מעת שנוסד 'ועד משמרת סת"ם', שנתרבו הפניות לרבנים בשאלות חכם, פי כמה וכמה, וכמו כן מתרבים שאלות ובידורים בעניני סת"ם בירחונים תורניים, דבר המוכיח על ריבוי הידיעה והבקיאות אצל הסופרים והבודקים, עקב ההתעוררות הכללית, הביקורת והדרישה מצד הציבור.

שיושבים כמעט כל ימיהם בלא תפילין ובלא מזוזה, לכן כל ירא השי"ת אל יתשל מלבדוק את מזוזותיו ואת תפיליו כדברי רז"ל, כדי לקיים את שתי המצוות החמורות האלו בלי ספק".

37. וז"ל המלאכת שמים כלל א' בחכמה, "דדוקא תפילין כשרים, שנכתבו ונעשו ככל אשר נצטוונו בתוה"ק, המה פועלות גדולות כאלה בסגולת חמדתם, לא תפילין פסולין, שהם אינם תפילין כלל".

38. על כך יעידו גדולי הרבנים הפוסקים ומשיבים בעניני

ד. הקמת "שיבת משמרת סת"ם", להוראת ההלכה והאומנות, אשר בה לומדים מיטב האברכים, תלמידי חכמים מופלגים בתורה וי"ש, מלמדים ומגידי שיעורים, ביניהם אף רבנים צעירים ומורי הוראה, וכ"כ סופרים המשמשים זמן רב במקצועם גם משתתפים בשיעורים הרמים, כדי להוסיף ידיעה על ידיעתם ולקנות שלימות בהלכות חמורות אלו הלכה למעשה. מידי פעם נערכות בחינות בכתב ובע"פ, וחלוקת כתב-קבלה וסמיכה לכל אלו שסיימו בהצלחה. וב"ה "שיבת משמרת סת"ם" הצליחה להעמיד תלמידים הגונים, הבקיאים היטב בכל הנוגע למלאכתם מלאכת שמים, וחלק גדול מהם משמשים כבר כסופרים מומחים לתפארת בית ישראל³⁹. וב"ה בזמן האחרון, מתרבים מספר הסופרים המומחים מידי שנה בשנה, ויש מקום פרנסה לכולם להתפרנס ממלאכת שמים זו⁴⁰ שהיא מלאכה קלה ונקיה, שמלבד מה שמתן שכרה בצידה⁴¹, יש בה משום זיכוי הרבים⁴², והיא משרה נעלה ומכובדת ההולמת אברכים ת"ח⁴³ שתורתם אומנותם, הרוצים להמשיך גם להבא בלימודם, ולסייע לפרנסת ביתם.

41. בעוה"ז ובעוה"ב. בעוה"ז, אעפ"י שאמרו חז"ל, כ"ד תעניות ישבו אנשי כנה"ג על כותבי ספרים תפילין ומזוזות שלא יתעשרו, שאלמלי מתעשרין אין כותבין (פסחים נ' ע"ב). אך שם מיניה וביה איתא, ת"ר כותבי ספרים ת"מ, הן ותגריהם ותגרי תגריהן וכל העוסקין במלאכת שמים, אינן רואין סימן ברכה לעולם, ואם עוסקין לשמה, רואין, ופרש"י ואם עוסקין לשמה, "להיות המצוה מצויה להצריכין לה". רואין. "דהואיל ולשמה עושין, לא יניחו בשביל עשרן". והנה אברכים ת"ח ויראי ה' החפצים ללמוד מלאכת שמים זו, בטח אין כוונתם משום שאיפת ממון, כי אז לא היו בוחרים במקצוע זה כאן במדינתנו "ארץ האפשרויות" שהרבה דרכים פתוחות לפניהם לבחור במקצוע או מסחר שיש בה פחות אחריות, ועתיד גשמי מזהיר יותר, ומה שבחרו במקצוע זה, הוא משום שרצונם להתעסק בקדשים, וע"י שלא יהיו תלויים בדעת אחרים, יוכלו להמשיך בלימוד תוה"ק, וגם לפרנס את ביתם מן הצד, אשר בודאי ובודאי אין בזה חסרון "לשמה", והן הן הראויים לאותה ברכה בתוך ביתם, והצלחה במעשה ידיהם. וע"י בהקדמת שו"ת שבט הלוי ח"ד סעי' ט', להגר"ש וואזנר שליט"א אב"ד ור"מ זכרון מאיר ב"ב, אשר דרוש דרש ברוב עם במעמד רבנים גאונים באסיפת חיוק ועד משמרת סת"ם, בחודש שבט תשל"ז.

בעוה"ב. כל מי שכותב תפילין טובים וכשרים כפי כל יכולתו, היו שכרו כפול ומכופל, וניצל מדינה של גיהנם. תיקון תפילין לרבינו אברהם מזונשיהיים.

42. וז"ל רבינו יהודה החסיד, "וצדקתם עומדת לעד, זה המזכה את הרבים, כגון המלמד ליראי השם תיקון תפילין לתקן לאחרים. ספר חסידים סי' ס"ה.

43. אמר רב יהודה אמר רב, ת"ח צריך שילמוד ג' דברים, "כתב" שחיטה ומילה (חולין ט' ע"א). וע"י מהרש"א בחידושי אגרות ח"ל, "וכן כתב, שילמוד דינים והלכות כתיבת התורה ותפילין ומזוזה בכלל לימוד כל התורה, (לא איצטריך לאשמועינן) אלא שילמוד וירגיל עצמו לכתוב, ואע"ג דחייב שיכתוב אדם לעצמו סת"ם, יוצא ע"י אחר שכתבן לו, מ"מ ירגילו התלמידי חכמים בכתיבה".

39. תודות להתרבות הסופרים בארה"ב, נתאפשרה ההודמנות לארגן פעולות בדיקת תפילין ומזוזות כלליים בקהילות שונות, ולדוגמא, בקהילה גדולה אחת בברוקלין, ארגן ועד משמרת סת"ם מבצע בדיקת מזוזות קהילתי ברוב הצלחה, שכארבע מאות בעלי בתים הביאו מזוזותיהם לאולם בית הכנסת, וביחד נבדקו למעלה מארבעת אלפים מזוזות, ע"י עשרים ושמונה סופרים מכל הסביבה, ולמרות שהתוצאות היו מזעזעות ביותר, שכתשעים אחוזים מכל המזוזות היו פסולות (מהם שהיו מודפסים על נייר או על קלף, מהם שצורת אותיותיהן היו כ"כתב החרטומים", ורובא דרובם היו המזוזות הקטנות המשוחות, שחלקן הגדול היו פסולין מעיקרן, וחלקן נפסלו במשך הזמן ע"י המשיחה שהתפרקה). אעפ"י כן התגובה היתה חיובית ביותר, וישראל קדושים הן, מיד רכשו לעצמם מזוזות חדשות גדולות ומהודרות, מאת גבאי הקהילה שהכינו מראש מלאי מספיק של מזוזות כשרות ומוגהות כדבעי בסיוע והדרכת ועד משמרת סת"ם (הועד אינו מתעסק ואינו נהנה ממסחר תשמישי קדושה כלל, וקיומו רק מתרומת נדיבי עם ודמי-חבר שיסודוהו גדולי ישראל ויצאו בחותמם בקול קורא בי"ז לחודש כסלו תשל"ח), וחוץ ממה שפעולה גדולה זו גרמה לקידוש שם שמים ברבים, ארבע מאות משפחות ישראל זכו, שמאותו היום ואילך, מקיימים מצוה גדולה זו בכל שעה ושעה כדת וכדין.

40. עצם העובדא, שבזמן האחרון הוכפל מספר הסופרים בארה"ב, פי כמה, ויש מקום פרנסה ודרישה גדולה לעוד ועוד סופרים, תוכיח את גודל המהפך שנתחולל במשך חמש השנים האחרונות, שעד אז הספיקו כמה סופרים מומחים בודדים לכל המדינה, בזמן שבעיר הגדולה ניו יורק רבתי, יש צורך במאות סופרים שיעסקו בבדיקות תפילין ומזוזות ותיקון אלפי ספרי תורה ישנים שנתקלקלו במשך עשרות שנים, שאפשר לתקנם, ומונחים בארון הקודש בחזקת פסולים, שאין זה כבוד התורה כלל, ואילו היו מוסרים שאר הס"ת הישנים לבדיקה היו מתגלים שגם הרבה מהם צריכים תיקון והגהה, ופוק חזי עובדא דר' חזקיה ור' ייסא בוהר הק' פ' אחרי דף ע"א.

ה. התעורר צמאון ודרישה בכל שכבות הציבור להתוודע ולהכיר את צורת האותיות של סת"ם ויסודי הלכותיהן. החל מתלמידי בתי הספר וישיבות קטנות מתענינים בנושא חשוב וחינוכי זה, בישיבות גדולות וכוללים החלו לקבוע שיעורים במקצוע זה של תורה"ק.

ו. רבנים ומורי הוראה צעירים נוכחו לדעת כיום שמקצוע הלכתי זה, הוא חלק בלתי נפרד משאר חלקי התורה השמושיים בחיי היום-יום, שעליהם להיות בקיאים בו, כדי לשרת בהוראה זו את בני קהילתם, כי עם ריבוי הסופרים והבדיקות נתרבו השאלות שסופרים תלמידי חכמים ויר"ש נסתפקו בהם, ויראו להקל בדבר פן יכשילו את בעל התפילין בביטול מ"ע וקרקפתא ופ"ו וברכות לבטלה, ומאידך יראו להחמיר ולהפסיד ממון ישראל ולהביא שמות הקדושים לידי גניזה, ומחמת גודל האחריות שלחו את בעלי הת"מ לשאול שאלת חכם, ועד כה יחידים היו הרבנים, שהשיבו ופסקו שאלות בעניני סת"ם, ועל כל שאלה ושאלה היו צריכים לשוטט ולחפש רב גדול מפורסם מגדולי הדור.

ז. בארה"ק, שמשם הופצו על פני כל המדינות ברחבי תבל, במשך עשרות בשנים, רבבות תו"מ פסולים ומפוקפקים מידי שנה בשנה, שנשאו חותם כשרות של 'הרבנות הראשית לישראל', וב"ה לאחר מאמצים רבים שנעשו ע"י ועד משמרת סת"ם ובכח הלחץ הציבורי הכבד מאחב"י שבחול"ל, הכירה הרבנות הראשית במכשול שיצא תחת ידה ובזיופים שנעשו ע"י לשכות ההגהה שעמדו תחת פיקוחה, והסירה את הפיקוח וסגרה את כל לשכות ההגהה בארה"ק, ופירסמה שם קבל עם ועדה, שאין לסמוך כיום יותר על דברי סת"ם בפיקוח הרבנות הראשית לישראל (ראה מכתבם בסוף הקונטרס).

ח. 'ועד משמרת סת"ם' הפך לתל תלפיות, מכל רחבי המדינה וגם מארצות רחוקות פונים סופרים, רבנים, מנהלי מוסדות חינוך ומחנכים, ובעלי בתים, כל אחד בבקשתו ובענינו, הן בענין הלכה, הן לאספקת חומרי חינוך והסברה, והן למתן יעוץ והדרכה. וב"ה כיום בארה"ב, עשרות סופרים תלמידי חכמים עובדים שכם אחד ומלוכדים בדעה אחת, שלא למכור ולסחור בסת"ם אלא מאותם הסופרים שנבחנו בביד"צ וקיבלו כתב קבלה וסמיכה, וכן אינם מוציאים מתח"י תו"מ טרם שנבדקו והוגהו על ידם כדבעי, ומשתפים פעולה עם כל תקנות 'ועד משמרת סת"ם'.

שבע שנים, הם תקופה ופרק זמן המאפשרים כבר לערוך דין וחשבון. והמסקנה הבלתי נמנעת הוא כי הישגי 'ועד משמרת סת"ם' מחייבים להגביר את הפעילות ביתר שאת ועוז, אנו עומדים עדיין באמצע הדרך, ובשיתוף פעולה עם הציבור נוכל בע"ה לפתוח "דף חדש" ותקופה חדשה בהסטורי, שיתגשמו בה חלום ושאיפת גדולי הדורות, ואולי לזה כיון רבינו המהר"ם חגיז למש"כ בסוף דבריו (ראה לעיל הערה 15)... 'אולי יחנן ה', ו' בדורות הבאים' המצא ימצא איזה תיקון ויוכשרו דברי... (וראה בנועם אלימלך פ' נח, שבכל דור דור יש מצוה מיוחדת שיש לה תיקון, עיי"ש) אולי, כולי האי ואולי... דור אחרון זה, שהוא סוף וקץ גלותנו, זכה שיתוקן בו שלושת המצוות הגדולות העומדים ברומו של עולם, וכמש"כ רבינו חיים פלאגי בסיום דבריו (ראה לעיל הערה 16)... 'ויכולה היא שתגן דיצמח פורקניה ויקרב משיחיה' בב"א...⁴⁴

44. וראה בספה"ק "אגרא דפרקא" סי' רל"ה למוהרצ"א מדינאו וז"ע, עה"פ וכתבתם על מזוזות ביתך ובשערך וגו'. כי ח"ו כאשר יבטלו מצות מזוזה, יתנו מקום לעורר קליפת סיחון ועוג' (שהיו מנעולין של א"י וישבו סמוך לפתחה) לעמוד על פתח א"י, משא"כ כשישראל מקיימין מצות מזוזה,

אשר עליה כתובים הג' שמות לשמירה (כוז"ז במוכס"ז כוז"ז שהם בגימטריא יג"ר כמנין סיחון ועוג') המבטלים לקליפת סיחון ועוג, ממילא אין לך צר ואויב שיבוא בשערי ירושלים...". עכלה"ק.

לזכר עולם יהיה צדיק

הרב הגאון המפורסם, סועה"ר שלשלת היוחסין כקש"ת
מוהר"ר **צבי יחזקאל מיכלזאהן** זצוק"ל
מלפנים אב"ד דק"ק פלונסק, מראשי הרבנים בווארשא

מייסד

חברה שומרי סת"ם בפולין

"וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך ויראו ממך", אלו תפילין שבראש

יומו האחרון של הגה"צ אבד"ק פלונסק הי"ד (על סמך מקורות מהימנים)

בעת ה"אקציה" הראשונה בווארשא, צרו הצוררים הגרמנים ימ"ש, על הבנין אשר בו גר הרב מפלונסק, וציוו על כל הדיירים לרדת לחצר, כדי למנותם ולסדרם לדרכם האחרונה, היחיד אשר לא שעה לפקודתם הי' הרב מפלונסק, שנשאר בחדרו עטוף בטלית ותפילין, מתוך כוונה, שכשיחפשו הגרמנים בחדרי הבנין, יתפשוהו שהפיר פקודתם, ויירו בו, בו במקום, ועי"כ יזכה, לכה"פ, להגיע לקבר ישראל. כשפלו הקלגסים לבנין, לחפש אחר "יהודים מתחבאים", ופתחו את דלת חדרו, אחותם חיל ורעדה, בראותם את הדרת פניו, ביושבו מעוטר בטלית ותפילין, כי שם ד' נקרא עליו ויראו ממנו, וכפי עדותו של שוטר יהודי שלקחהו עמהם, מילמל אחד מהם: "דאס איז יא, דער מוזעס זעלבסט...". (הלא זהו "משה" בכבודו ובעצמו), והניחו את הרב הישיש לנפשו, סגרו את הדלת ונסתלקו להם. אך הרב לא נהנה ממעשה ניסים, ובו ברגע החליט, כי לעת כואת, עדיף להיות בקרב אחיו היהודים, לחזקם בהתקרב קץ חייהם. ומיד קם וירד אל החצר, התייצב בשורה, וצעד לככר ה"אומשלאג", ומשם יחד עם המוני בית ישראל אל מחנה "טרבלינקה", לגול ולקדש שמייה רבא. הי"ד.

Central. Stow.
Religijne
"SZOMRAJ STAM"
ul. Elblaska 18

Warszawa
w. Polsce
Tel: 12.14.77
P.K.O. 66.284

בשם ה' ובעזרתו ית"ש. בחודש אדר שנת תרצ"ה, ווארשא.

לאחינו בני ישראל היקרים
בכל מקומות מושבותיהם הי"ו,
ובראשם הרבנים הגאונים די בכל אתר ואתר.
ה' עליהם יחי'.

לכד שאינם מקיימים מצות עשה שבגופם, עוד זאת שעוברים כל יום על לאו דלא תשא וגו' החמור, בזה שמבכרים ברכות לבטלה על תפלין ומזוזות אלו הנקחים מן הבא בידם, ומעבירים מעצמם המצות שנתנו לאות בינינו ובין הקב"ה שזה יסוד כל היחודות, ואוי לאונים שכך שומעות, אשר בעוה"ר מחסרון ומטרדתם על המחיה ועל הכלכלה, גם מן החרדים יש שקונים סת"ם ממאן דהוא אם אך מוכרים בזול, ואין איש שם על לב אזהרת רז"ל, שאותם הדברים אינם נקחים אלא מן המומחה וגדול וכשר לכל תיקון עשייתן (אויח סימן ל"ט). ושהסופר צריך להיות ירא וחרד לדבר ה' מאד יותר משוחט, (פמ"ג אשל אברהם סי' ל"ב ומשכחות סעיף י"ט כתב, בודאי עונש הסופר יותר מהשוחט מאכיל טריפות דזה וכו') ושצריך למנות כותבי סת"ם וכו' בעלי תורה ויראי אלקים וחרדים על דברו וכו' ולמנות סופרים בכל עיר כמו שממנים שוחטים ובודקים, ושלא יאמינו לכל הסופרים (דברי הלבוש הובא כמ"ב או"ח סי' ל"ב סעיף ק"ג) ובעבור התרשלות בדבר הגדול הזה שאיננו מודקקים בכותבי סת"ם אין לנו מן החימה שאנו צועקים ואינם נענים (מדברי משנת חכמים סעיף רכ"ח). וכבר הובא בספרים שרבינו בעל הסמ"ג ז"ל כתת את רגליו בגלות להורות לישראל ולהזהירם בקיום מצות תפלין וכו', וידוע דברי היערות רבש שיש אנשים שבחיי השבעים שנה שלהם לא קיימו עדין מצות תפלין מחמת שלא הניחם כתיקונם ויוכל להקרא קרקפתא דלא מנח תפלין ח"ו, (ראש השנה דף י"ז ע"א) פושעי ישראל בגופן וכו' קרקפתא דלא מנח תפלין.

אחים אהובים, הננו בזה לעורריכם בדבר הנהו תלתא מצוות מיסודי היהדות העומדים ברומו של עולם, שנמצאו במלואם יותר מכל עניני הדת הנפרצים בעוה"ר, והמה:
עניני כתיבת ומכירת ספרי תורות, תפלין, ומזוזות. אשר מאד רבו בהם המכשולים, וההפקרות השורר בזה מתגבר והולך יום יום. הן שכותבי סת"ם לא לכד שכתב ידם פסול לגמרי ואין בקיאים כלל בטוב עניני סת"ם, עוד יש הרבה שעשו להם מזה מסחר כמו בשאר ענינים, ומנהלים פאבריקין מסת"ם ומוסרים אותם לכתוב לגערים קטנים, ולמנוערים מכל מצות ה' מגולחי זקן ומחללי שבת ר"ל. וגם לרבות הפירצה הנוראה שעושים להם דפוסים להדפיס תפלין ומזוזות בליטאגראפיע, עוד זאת מצאנו ראינו בכמה תפלין הנמכרים בחניות שהבתים פנויים ואין בהם פרשויות כלל, ומצליח מעשה שטן רחמנא ליצלן, אשר התפלין ומזוזות הפסולים נמכרים הרבה יותר מתפלין ומזוזות הכשרים הנכתבים ע"י סופרים יראי ה', הן מחמת צוק העת, שהפסולים נמכרים בזול גדול ורבים מהקונים אינם יודעים להבחין בין כשרים לפסולים, וגם מחמת שחושבים כי בטח יש השגחה על זה

והרואה ויודע את זאת ממש תסמר שערות ראשו על המכשולים הנוראים הללו, אוי לנו שכך עלתה בימינו, ואוי להם ולנפשותיהם של מכשולי הרבים, אשר על ידי זה, הרבה אלפים מישראל המה קרקפתא דלא מנחי תפלין כל ימי חייהם, ולא זאת

לזאת מבלי יכולת להביט בשאון נפש על המכשולות הנוראות הנ"ל, מצאנו לנכון ולחוב קדוש לעשות חיל ולהמתיק סוד וליתן עצות בנפשינו איזה דרך ישכון אור לחזק ולתקן מלאכת ה' מצות סת"ם, והוא: בהתייסד מרכז שומרי סת"ם בפולין, שמטרתה תהיה לעמוד על המשמר לגדור גדר ולעמוד בפרץ, להשגיח על הסופרים והמגידים והמוכרים ועל הבדיקות ותיקוני סת"ם בכל פרטיהם ודקדוקיהם כפי הנרשם פה, וכמובן ברשיון הממשלה יר"ה.

א) „שומרי סת"ם" יהיה לה ועד מרכזי בווארשא שבו ישתתפו גאוני וצדיקי דורינו הי"ו ואנשי שם מכל המדינה, וסניפים בכל עיר ועיר אשר הרב אב"ד מכל עיר ועיר יהיה בראש הוועד מהסניף, והוועד המרכזי יעמוד עמהם בקשר מכתבים ויתענין בכל הדברים כקטן כגדול הנוגע להשגחת סת"ם בקהלתם לעבוד שכם אחד לדאוג ולהשתדל בכל האמצעים לקיומה ולהרמת קרנה של חברתינו וליתן לה היכולת לעמוד על משמרתה משמרת הקודש.

ב) „שומרי סת"ם" תערוך בכל שבוע ושבוע אסיפה מחברי הוועד המרכזי בווארשא, לדון בהדברים שיעמדו על הפרק, ולהשיב לכל שואל הן בעל פה והן בכתב, בכל עניני סת"ם, ולצאת בפומבי נגד אותן הרמאים ועושי מלאכת ה' ברמיה.

ג) „שומרי סת"ם" תעמוד על המשמר להשגיח על כותבי סת"ם שיהיו מוכשרים לעבודת הקודש הזאת, ולא כל הרוצה ליטול השם "סופר" יטול, רק מי שרוצה להיות סופר סת"ם עליו ליקח קבלה מהרב אב"ד שיעיד שהוא בחן אותו בכל דיני סת"ם הנצרכים לו לדעת ומצאו כדי מדתו, גם שמכירו לירא וחרד לדבר ה' וראוי למלאכת הקודש הזאת, (כמו קבלה שנותנים לשו"ב). ועל הסופר לשלוח כתב הקבלה בצירוף עשרה שורות כתב ידו, (וזה גם כן באישור וקיום האב"ד דקהלתו שיעיד שבפניו כתבם), לועד המרכזי בורשה, והמרכז ישאל מצדו הרב נותן הקבלה על אמיתת הדברים, (כי יש רמאים שמזייפים כתבי תעודות כאלו), ועל סמך עדותו של הרב דקהלתו שישלח לועד המרכזי כי אמת נכון הדבר, יתאשר לסופר סת"ם ויקבל מועד המרכזי כתב תעודה בשם "סמיכה לסופרי סת"ם", כי הרשות נתונה לו לכתוב סת"ם גם למהדרין מן המהדרין, ויתפרסם על ידי ועד המרכזי בעתונים ובמודעות מיוחדות מהמרכז חנם אין כסף (ומובן כי מי שלא יהיה לו כתב קבלה מהרב דקהלתו עם התאשרות מועד המרכזי אין לשום איש ישראל לקנות ולהגיה אצלו סת"ם).

ועל הרבנים והמוצי"ם להיות זהירים בדבריהם וכתביהם מבלי ליתן לשום סופר ומגיה כתב תעודה עד שיבחנוהו וינסהו אם הוא בקי בכל דיני סת"ם וירא שמים מרבים, וגם לראות אם כתב ידו כשר על פי דיני תורה הקדושה, כי מקבלים עליהם בזה אחריות עבודתו לעולם.

ד) „שומרי סת"ם" תשגיח, שאם סופר (אף המתאשר כנ"ל), ימסור סת"ם לכתוב לסופר אחר מידו בתור עוזר ומסייע לו, או יקנה סת"ם מסופר אחר כמנהגם עד עתה, שעליו לדרוש מן הנ"ל ג"כ כתב התאשרות מועד המרכזי הנ"ל, כי בלי כתב כזה אסור להיות אף מסייע, והסופר שיעבור על זה יאבד גם הוא חזקת כשרות שלו, ויתפרסם שהוא פסול להיות סופר סת"ם, כן הסופרים שמוכרים סת"ם שלא כתבו בעצמם, עליהם החיוב עפ"י דתוה"ק להודיע זאת להקונים, שלא לגנוב דעת הקונים מהם.

גם באזהרה ללאו יצאה שסופרי סת"ם לא יסמכו על עצמם כשיהיה להם שאלה בעניני סת"ם, רק מחויבים לשאול להרב אב"ד דקהלתם, ואם יהיה דבר גדול יפנו בשאלתם אל הוועד המרכזי וישיגו תשובה, הלכה למעשה על פי הוראת גאוני וגדולי דורינו שליט"א.

כן החוב על כל סופר לחזור על לימודו תמיד, שיהי' כל הלכות סת"ם שגורים בפיו ובזכרונו, ואין לסופר ללמד מלאכתו לשום איש יהיה מי שיהיה עד שיהיה לו מכתב תעודה מהרב דקהלתו שיעיד עליו שבן תורה הנהו ויר"ש וראוי למלאכת הקודש.

ה) „שומרי סת"ם" תעמוד על המשמר כי המגיה יהיה ראוי לזה ולא כל הרוצה ליטול שם "בעל מגיה" יטול, אף שאינו יודע

בין ימין לשמאל להיות בקי בדיני הגהות, דיני חדא שיטה, אתון רברבין חעירין, עשר נקידין, וחק תוכות וכו', שעד כה רבים היו מקבלים על עצמם להגיה סת"ם וחשבו שבמה שמונים האותיות יכולים להכשיר הס"ת, רק כל מי שרוצה להיות בעל מגיה הוטל עליו להיות לו כתב תעודה מהרב אב"ד דקהלתו שכתנו ומצאו בקי בדיני הגהות בכל פרטיה דקדוקיה, והוא ירא וחרד וראוי הוא לסמוך עליו בהכשרו לסת"ם שיתן, והוא ישלח תעודתו הלזו להוועד המרכזי ויקבל התאשרות בשם "סמיכה למגיה סת"ם", וכמובן מי שלא יהיה לו כתב התאשרות כזה אין לשום איש למסור לו להגיה סת"ם, וסת"ם שהגיה אינם בחזקת מוגהת ואין לברך עליהם בלא שאלת הרב אבד"ק.

ו) „שומרי סת"ם" תעמוד על המשמר ליתן עינא פקחא לטכס עצות בענין תיקון הספרי תורות הישנים העומדים בארון הקודש בקרן זית מחמת חסרון איוה תיקון הן בפנים הספר והן בחיצוניותו במעילים וחגורות, או עצי חיים שנתקלקלו מחמת יושנם, ואין ביד בעליהם או הגבאים מבתי תפילות את הכסף מוצא הנצרך לתיקונם, „שומרי סת"ם" תשתדל אצל נדיבים וחשובי בנים ר"ל שיתנדבו לתקנם וליתן בזה כבוד לתוה"ק.

ז) „שומרי סת"ם" תעמוד על המשמר לטכס עצות ולהתענין בדבר עיבוד העורות לקלפים ורצועות, כן בעבודת הבתים שיהיו מעובדים לשמה ועפ"י דתוה"ק, לא כמו שהיה עד עתה בלי שום השגחה, ולהשגיח שיהי' עליהם הכשרים מיוחדים מהרבנים דעירי עבודתם ושהיו נאמנים עליהם כראוי עפ"י דתוה"ק.

ח) „שומרי סת"ם" תעמוד על המשמר, לטכס עצות איך להסיר מכשול אשר (מסיבת טרדת הזמן וחסרון כיס), ענין בדיקת תפלין ומוזוות מזמן לזמן נתבטל מאד, וכפי הידוע הרבה פעמים נמצאים בעת בדיקתם פסולים הרבה, הן מעיקרם והן מחמת יושנם.

ט) „שומרי סת"ם" תשגיח על זה שבעוה"ר יש הרבה שאינם מדקדקים בהנחת תפלין וקביעת המזווה במקומות הראויים, שיהי' ממונים מיוחדים על זה.

י) „שומרי סת"ם" תשתדל, למען להגיע אל המטרות המבוארות, לנהל תעמולה מגודל מצות הנ"ל וחייב שמירתם, ולהוציא לאור מזמן לזמן מודעות שונות בלשון עברית ויהודית לעורר העם בעניני סת"ם, ולהודיע בשער בת רבים את התקנות שיתקנו בכל פעם בתיקונים הנ"ל, ואיך להתנהג במצות סת"ם בכל פרטיה דקדוקיה, וגם מצפים לימים יבואו איה"ל להוציא לאור ספר גדול הכמות והאיכות שבו יהי' נאסף כעמיר גורנה מספרים ראשונים ואחרונים, מספרי יראים וחסידות, המדברים מגודל מצות וקדושת סת"ם, ואיך לשמרם, ויהיה נדפס בלשון הקודש ולמטה בכל עמוד ביהודית ככדי שגם לפשוטי עם יהודיע מגודל החיוב שמירת מצות סת"ם, וגם ישתדלו להוציא לאור כפעם בפעם מאסף כזה בלשון הקודש וביהודית שיהיה בתור כלי מבטאה של חברת „שומרי סת"ם" בכלל ומועד המרכזי בפרט, בו ימצאו מאמרים דרושים, כן שאלות ותשובות שישלחו הסופרים בעניני סת"ם, וגם מהחדשות הנעשה והנשמע בכל סניף מהחברה, וגם ליסד שיעורים שילמדו ברבים הלכות סת"ם הנחוצים לכל איש לדעתם, גם לתקן שכל רב בעירו יתענין עם הנערים בני י"ג שנים המתחנכים במצות תפלין להורותם הדינים הנחוצים לקיום מצות תפלין כתקונה, ולהודיעם גודל קדושת התפלין, גם לשלוח נואמים ומטיפים שדרי"ם, בעירות לנהל תעמולה (פראפאגאנדא) הן לגדל ולרומם הדברים מסת"ם שהם יסודי היהדות, הן להרבות חברים וליסד סניפים במקומות שלא יסדו בעצמם, ולעמוד על המשמר להרים מכשול מאחיו בני ישראל, וגם לרבות לערוך כנסיות ואסיפות עם מזמן לזמן תרחיב חוק פעולותיה הנ"ל ע"י הצעות שונות, וכפי החלטת רוב דעות מהועידה שתהיה בעוה"י כן יהיה.

ואליכם אחינו הנאמנים, הגנו קוראים בקול רעש אדיר וחזק קול חוצב להבות אש דת, עורו נא, התעוררו נא, התחזקו נא, ואל תתנו לחטוא את נפשותיכם, זכרו ואל תשכחו כי אותן המצות נתנו לנו לאות בנינו ובין הקב"ה והם מעיקרי ויסודי דתנו וקיומנו ובאותן המצות תלוים חיינו וחיי בנינו כדכתיב למען ירבו ימיכם וגו' ואם החרש תחרישון בעת הזאת מבלי ליתן עינא פקידא עליהם בזהירות ושמירה יתירה על עשייתם כתיבתם הגהתם ובדיקתם כראוי עפ"י דתוה"ק, ונותק הקשר המאחד אותנו עם ה' אלקינו ח"ו.

ומעתה מי לה' אלינו! להאזין ולשמוע בקולינו שהוא קול ענות גבורה הלחם מלחמת ה' להסיר המכשולים הגוראים ואבני גנף המונחים בקיום המצות העקריות האלו העומדים ברומו של עולם היהדות, וכל אחד ואחד יחוס על נפשו רוחו ונשמתו ורוצה בקיום מצות הני"ל כתיקונם, עליו להיות זהיר ונוהר בחמשה דברים הללו.

א) שלא יפנה את עצמו בכתיבתם הגהתם ובדיקתם אלא לסופר ומגיה מומחה וירא שמים אשר יהיה בידו כתב קבלה כתוב וחתום מבר"צ דעירו אשר בו יעירו שנבחן מהם ונמצא בקי בדניו סת"ם, וכתב ירו כשר, וראוי לסמוך עליו וכן לבעל מגיה סת"ם שלא ליתן לו להגיה ספר תורה עד שיהיה לו קבלה כני"ל, ובאם לא יהיה לו קבלה אין למסור לו ספר תורה להגיה, וסי"ת שהגיה אינה בחזקת מוגהת ואסור לברך עליה, והקבלות מהסופרים והבעלי מגיהים שיהיה בהתאשרות "מרכו שומרי סת"ם בפולין" (כני"ל סי' ג).

ב) על סוחרי ספרים ותו"מ לזהר שלא לקנות סת"ם אף ממי שמכירו היטב, עד שיהיה עליהם חתימה מהרב דעירו או מהמרכו שומרי סת"ם מווארשא, שנכתבו בדיוק מסופר כשר כני"ל, ולא די בהכשר בפעם אחת רק כל פעם שיקנה ידרוש על הכשר מיוחד כני"ל.

ג) על המו"ס מארצנו ומחז"ל לידע ולהבין שרק המה המחויבים בהמכשולים הרבים מאלפי ישראל כי הם הנותנים מקום להרמאים והמזויזפים העושים מלאכת ה' ברמייה במה שקונים מהם כזול ומוכרים נשמתם בעד נזיד ערשים ומקבלים עליהם אחריות מאלפי ישראל, המתבטלים ממצות אלו ומכריים ברכות לבטלה ר"ל, והם הגורמים לזה, כי באם לא יקנו מאותן הפושעים רק כפי הני"ל, בעוה"י נגיע למטרתינו.

ד) וכל המוכרי ספרים מארצנו ומחוץ לארצנו הגנו מחירים באזהרה חמורה שלא יקל בעיניהם הדבר כי "המרכו שומרי סת"ם בפולין" לא ישקוט ולא ינוח מלעמוד על המשמר להשגיח ולפקח בכל האמצעים לעקור ולשרש את המכשולים הרבים שנצמחו ביותר ע"י המוכרי ספרים כני"ל, ואותן המוכרי ספרים שלא יטו אוזן קשבת לכל התקנות הני"ל ולא יקיימום כראוי, נפרסמם ונגלה קלונם ברבים שאסור לקנות מהם סת"ם, ומכלל לאו אתה שומע הן שמי שיתקשר עמנו ויתן לנו היכולת לנהל הענין כראוי יפורסם וישוכח ברבים לקנות ממנו על צד היותר טוב.

ה) שלא לקנות סת"ם מבתי מסחר ספרים או מוכרי ספרים וטלית ותפלין יהיה איוה שיהיה רק מאותן שיהיה להם כתב מיוחד ממרכו שומרי סת"ם, שעומד תחת השגחתו ויכולין לסמוך עליו, וההכשר יהיה מיוחד על שמו בשם "סמיכה למוכרי סת"ם", ומי שלא נודע לו איזהו ממוכרי ספרים שראוי לזה יוכל לשאול על זה ע"י מכתב או בעל פה מהמרכו שומרי סת"ם.

ולאשר שהכל טרידין בעוה"ר, מצוה גדולה שבכל עיר יהיו איזה אנשים שיעוררו בעניני סת"ם ויתאספו ליסוד סניף "הברכה שומרי סת"ם" בקהלתם, והרב ומו"צ יהיה בראשם, ואשרי חלקם כשיסייעו לזכות הרבים, וזכות הרבים יהיה תלוי בהם, וה' יהיה בעזרתם שיפעלו לטוב, כי ישראל קדושים.

אחינו בני ישראל! עת צרה היא ליעקב, ועלינו לשוב אל אלקינו ית"ש ולתורתו ולמצותיו, וכאשר השלשה מצות הני"ל המה ממצות העיקריים מיסודי היהדות ונפרצו כל כך, עלינו להשתדל להקימם ולהחזיר העטרה ליושנה, בטוחים אנחנו כי בהתרוממות הקדושה משלש קדושות אלו תתרומם קרן ישראל שנאמר בהם שלש קדושות, ויקיים בנו ורואו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וכו' שזה תפלין שבראש (ברכות דף ו'), וקשר של תפלין צריך שיהיה למעלה כדי שיהיו ישראל למעלה ולא למטה (מנחות דף ל"ה ע"ב), וכל התורה הוקשה לתפלין שנאמר למען תהיה תורת ה' בפיך, וכל אחד ואחד יתברך הוא ובני ביתו באריכות ימים הנאמר במצות הני"ל, וישפיע לו השי"ת ברכה והצלחה עד בלי די וזוכה כולנו לתשועה כללית במהרה בימינו אמן כן יהי רצון.

נאום צבי יחזקאל מיכלאחן בועד הרבנים רפה.
ונאום צבי חירש פרידלינג אבר"ק באסקאוויץ והגליל.

אגדת הרבנים בפולין
אברהם מרדכי אלטו מגור
אורי יהושע אשר אלחנן מקאלביעל
אברהם אבאלי ראפורט אבר"ק קיעליץ והגליל
אברהם יעקב הלוי הורוויץ אבר"ק פראבינזע והגליל
אהרן לעווין אבר"ק רישא והגליל
אברהם משה בהרה"ק זצ"ל מפאלעניץ
אברהם פנחס בהרה"ק סלאמאן זצ"ל
אלימלך שפירא בהרה"ק הרצ"ה זצוקלה"ה מקאזניץ
אלעזר שלמה בהרה"ק מהר"א זצוק"ל מקאזמיר
אלעזר מני"ל מישע אבדפה"ק טורקי והגליל
אלי ליפשיץ חופ"ק גריצא
אלטר עזראל מאיר אינו מלובלין
אהרן געלאו בהר"י ז"ל מטטאלין
אברהם נתן עלבערז אבר"ק בלאשקי והגליל
ארי לייבוש הכהן אבר"ק לובאמלי
אהרן נפתלי זאוואדאווער מו"צ בווארשא
אלי באמבאן אבר"ק האלעשיץ והגליל
בי דינא רבא דק"ק קראק
משה שמואל בלייכער ראב"ד
ברוך יצחק ישכר הלוי אבר"ק פולטסק
דוד בנה"ק זצוק"ל"ה מסאכטשוב
דוד בער אבר"ק אחרקוב
זלמן סארזשקין אב"ד ולוצק
חיים עזר גראדווינסקי מוילנא
חיים אשר מראדשיטץ
חיים ירחמיאל טאוב מוואלין
חנוך גד בהרה"ק זצ"ל מפילץ אבר"ק ווילאן
חיים מרדכי ברינגאט אבר"ק טשעננב והגליל

חיים יהושע גוטשעכטער מועד הרבנים דווארשא
חיים פחנער מועד הרבנים דווארשא
חנוך צבי הכהן אבר"ק בעדניץ והגליל
טובי הורוויץ אבר"ק סאניק
טובי גוטטאג אבר"ק סוכטשין
יצחק זעליג מקאצק אבר"ק סאקלוב
יהושע עזיאל באמיר זצ"ל ממארקשוב
ירמי קאליש בהרה"ק זצ"ל מאמשנב
יהושע אשר מאטוואצק (פאריסאן)
יצחק מנחם מענדל בהרה"ק זצ"ל (אלכסנדר)
יחזקאל הלוי באמיר זצ"ל מאוסטראוויץ
ישראל שפירא (גראדוויסק)
יצחק ציף אב"ד חר"ה לכו והגליל
יוסף בהרה"ק זצ"ל מאמשנב
ישראל יצחק בהרה"ק זצ"ל מסקערנעוויץ
יצחק יהודא יחיאל אייזיק לעווארטוב חופ"ק קראקא
יוסף יצחק שניאורסאהן (ליובאוויטש)
יהודא ליב פיין אב"ד מסלאנים והגליל
יצחק מאיר קאנאל מועד הרבנים דווארשא
יעקב מאיר בהג"ב בדרמאן (ווארשא)
יעקב זילברשטיין בועד הרבנים דווארשא
ישראל הלוי שטיינבערג אבר"ק יארסלב והגליל
ישראל יחיאל פרידלינג אבר"ק זאקשעוויץ והגליל
יחיאל מאיר סאנאלאוויץ אבר"ק מלאווא והגליל
יצחק סרעבניק אבר"ק זאקראטשין
יעקב מנחם מענדל מארגנשטערין אבר"ק וועגורוב
ישראל יוסף לויא אבר"ק קאלומעא והגליל
יהושע ברי"ש פלאטא אבר"ק וואליע בווארשא
יחיאל הלוי קעסטענבערג אבר"ק רארים והגליל

יהושע העשיל אבר"ק שעפס והגליל
ירחמיאל נח אבר"ק ראווא מאו
ישראל לעוורטוב חופ"ק בעליץ-ביאלא
משה במ"ה שלום יוסף זצ"ל (באיאן קראקא)
מאיר שלום סצעדראוויצקי חופ"ק ביאליסטאק
מנחם מענדל בהרה"ק זצ"ל (סטריקאו)
משה מרדכי בהרה"ק זצ"ל (טריסק)
מנחם דוד בהרב הקי זצ"ל מקאזמיר
מנחם זעמא מפראנא
משה יהודא בהרה"ק זצ"ל מקאזמיר
מרדכי באמיר זצ"ל מבעלזא חופ"ק בילגורייא
משה חיים לויא אבר"ק פרעשוב
מרדכי חיים סאקאלאווער אבר"ק חארזיל
משה מיכל הכהן מו"צ בווארשא
עקיבא הכהן ראפורט רב כדאנציג
קלונימוס קלמיש בהר"צ מהר"א זצ"ל מפאסעניץ
ראובן זעהמאן אבר"ק אטוואצק והגליל
ראובן יהודא נייפעלד אבר"ק נאוויזוואר והגליל
ראובן געלערינטער אבר"ק ראדימישלא א"ס
שלמה דוד כהנא בועד הרבנים דווארשא
שאו"ל יידי אלווער בהרה"ק מהר"י זצ"ל ממאזיץ
שמואל שלמה ליינער בהרה"ק זצ"ל מראדזין
שלמה הערץ אבר"ק בארשטייב והגליל
שמואל הלוי ברויט אבר"ק טומשוב מאו
שרגא פייבל הלוי ווילניג אבר"ק בוטשאטש והגליל
שם קליינבערג בהר"צ זצ"ל מואלעשיץ
שמחה געלערינטער אבר"ק קלימנטוב והגליל
שלמה מערקער אב"ד דאכאטא בווארשא

לזכר עולם יהיה צדיק

הרב החסיד המפורסם, שלשלת היוחסין כש"ת
מוהר"ר דוד נתן ב"ר יעקב אליהו יוקל לעזער זצ"ל
בעמח"ס מכתם לדוד עה"ת.

שהי' ראש וראשון לעורר דעת הקהל בארה"ב, אודות סת"ם
פסולים ומזוייפים, המיובאים מאייראפא, ואח"כ מארץ ישראל,
ופרסם בזמנו קו"ק ומודעות, והקהיל כמה אסיפות רבניים,
ומסר נפשו גופו וממונו להרמת קרנם של מצוות יסודי הדת אלו

ולמטרה זו יסד בשנת תשי"א חברה לזכות הרבים
"מלביש ערומים (בלא מצוות) ובונה ירושלים".

זכרונו לברכה לחיי העולם הבא

"קריאת קודש"

לבעלי המפעלים לעיבוד קלף

גדהמנו לדעת שהלק גדול של ספרי תורה, התפלין והמוזות נכתבים על קלפים המתעבדים בבתי בורסקי של מחללי שבת ר"ל וע"י פועלים נכרים ואף הקלפים המתעבדים במפעלים של שומרי תומ"צ, רובם ככולם

אין עליהם שום פיקוח בי"ד או השגחת רבנים מוסמכים

בו בזמן שבזמנינו אופן עיבוד הקלפים המפעלים מורכב מכמה וכמה שאילות וביניהם כאלו המעבדים את כשרותן, ולרוב הפוסקים אף מדאורייתא.

וכבר נשאו ונתנו הרבנים ומורי הצדק דבארא פארק בכובד ראש, ובכמה אסיפות, חומר ענין הקלפים שהם יסוד הלוח קדושת סתר, והייבים המה להתעבד תחת פיקוח והשגחה מעולה עכ"פ לא פחות משאר עניני כשרות הנעשים במפעלים.

והיות שעירנו בארא פארק היא הקיבוץ החרדי הכי גדול בעולם של קוני תשמישי קדושה המוכאים מארץ ישראל, ע"כ הגנו החו"מ פונים בדרישה לכל מעבדי הקלפים ללא יוצא מן הכלל שיעמידו מפעליהם תחת פיקוח והשגחה כראוי. כי רק באופן זה שייך להיות סמוכים ובטוחים בכשרותם והידורם, ורק על אלו המפעלים שיש השגחה מסודרת נכלל להמליץ לבני קהלותינו המהדרים ומשלמים מיטב כספם.

וע"ז באנו על החתום רבני ומורי צדק דבארא פארק היום ה' ויגש, מ' טבת תשס"א לפ"ק

בית ד' טבת תשס"א לפ"ק
...נתתי שמה כלני כי רבנים חשובים מורי צדק דבארא פארק התאספו למען תיקן סתרים בעיבוד קלפים לחייב השגחה כי אין ספק שכלי השגחה פוגעים בידעיים וכלא יודעים בעיקרי הלכות... (שה"ל הייחד פרקע).
הרינו דושיה ושלום הרבנים החשובים שלימ"א

שמואל הלוי ואזנר
נאביד זכרון מאיר ב"ב

מנשה הקמן
אבדק אונגוואר

טובי' גאלדשטיין
אביד ורם עמק הלכה

יחזקאל ראטה
אבדק קהל יראי ה'

שמה בונם עהרנפעלד
אבדק מאטערסדארף

דוד דוב מייזליש
אבדק סאטמאר ב"פ

שלמה צבי שטערן
אבדק דעברעצין

שרגא האגער
אדמור סקאטוב

צבי היילפערן
דומ"ץ קערי וויען

משה פריעדמאן
דומ"ץ סאטמאר 10' שע עוו.

אברהם צבי הלוי וואזנער
דומ"ץ קערקסטיי בערנעס
הרב ועו רבנים רשמיים סת"ס

אליעזר אייכלער
דומ"ץ באיאן

בן ציון הכהן שפראססער
אבדק תורת חמד נייטרא ב"פ

גבריאל צינגער
אביד ומד"ס נטעי גבריאל

יחיאל מיכל שטיינמען
חבר ביד"ץ סקווירא

משה מנחם ווייס
דומ"ץ פאפא

אלטר אליעזר הורוויץ
דומ"ץ סאטמאר בעיסוואטער

יצחק צבי סופר
דומ"ץ בית הוראה זיואל משה

חיים יהודה כ"ץ
אבדק סערדאהעלי

ישראל מנחם גרינוואלד
אבדק פאפא ב"פ

אלטר אליעזר הורוויץ
אבדק אגודת ישראל

בנימין זאב לאנדוי
דומ"ץ קהל חסידו טאש

שלמה הכהן גראס
דומ"ץ בעלזא

יוסף מייטלבוים
ירר בית הוראה זיואל משה

יצחק שטיין
דומ"ץ סליטשאן
ואביד בית הלמד לתורה

מרדכי ליב ווייס
אבדקי אוהעל

משה קעמלער
ראה"כ וויזניץ